

GLASLO

GLASILO DELAVCEV GOZDNEGA GOSPODARSTVA B L E D

DECEMBER 1986

ŠTEVILKA 4

LETO XXII

Srečno 1987

Problematika izhajanja glasila

Ko sem v pripravi na izid novoletne številke Presekov razmišljal, kaj naj bi kot urednik bralcem napisal kot izziv za naslednje leto, so mi misli vedno bolj uhajale na vsakdanje zadeve, ki se dogajajo v delovni organizaciji, predvsem pa v temeljni organizaciji.

V tem letu smo uvedli rubriko Vprašanja — odgovori. Vprašanj ni bilo prav veliko, še manj pa odgovorov. Vprašanj, ki so zelo pomembna, ne bi smeli pustiti brez odgovora, ne bi smeli nanj pozabiti.

Eno od takih vprašanj je bilo postavljeno v drugi številki Presekov. Na kratko pa se glasi: »Zakaj gradnja cest ni koncentrirana?«

S koncentracijo gradenj bi lahko veliko prihranili. Najprej bi bila priprava gradnje boljša, ker bi vsaka temeljna organizacija vnaprej vedela, v katerem letu se bo na njenem področju gradilo. Zdaj se za nekatere ceste do zadnjega dne ne ve, ali se bo gradila v tekočem letu ali ne, potem je pa vse na kupu: ropotajo motorne žage, traktor, buldožer, včasih še kompresor, vmes pa pokajo mine.

S koncentrirano gradnjo bi bilo delo bolje vođeno, prevozi na delo in z dela bi bili lahko bolj racionalni, za manjša dela bi jih lahko kombinirali s temeljnimi organizacijami in temeljno organizacijo kooperantov. Usklajevanje bi bilo lažje, manj bi bilo selitev. Naštel sem le najvažnejše, pa so še prednosti.

V tretji številki je bil objavljen prispevek: »Zakaj odhajajo naši delavci«. Zamišljeno je bilo, naj bi prispevek zajel celotno delovno organizacijo. Na seji uredniškega odbora smo ugotovili, da je to zelo težko izvedljivo,

saj se izvajajo nekatere kadrovske funkcije le v posameznih temeljnih organizacijah. Ljudje menjajo delovno organizacijo iz različnih vzrokov: zaradi nizkih osebnih dohodkov, zaradi težkih delovnih pogojev, zaradi slabih medsebojnih odnosov. Kadar odide kdo na slabše plačano delo, slišimo vzklike: »Pa saj tam bo imel slabšo »plačo«. Ponavadi pomislimo najprej, da je vzrok odhoda lahko le nizek osebni dohodek. Resnica je, da ljudje povedo, če niso zadovoljni z osebnim dohodkom. Povedo tudi, če odhajajo zaradi težkih delovnih pogojev. Ne povedo pa, kadar so vzroki odhoda globlji — kompleksnejši, kadar so vzroki sociološke narave. Takrat ljudje ponavadi ne povedo pravega vzroka odhoda, ne spoprimejo se aktivno z razmerami okrog sebe, nočejo se komu zameriti. Takrat reagirajo pasivno z odhodom na drugo delo ali v drugo delovno organizacijo. Vzrok odhoda, napisan v odpovedi, je daleč od resnice.

Spoprijeti se s takim problemom, zavreti tako fluktuacijo, je zelo težko. Tako stanje se mi zdi podobno bolniku, ki ga zdravnik ne more zdraviti, dokler ne postavi diagnoze.

Tudi v letošnjem letu se število piscev ni povečalo. Tako izhajanje glasila sloni na približno tridesetih piscih. Večkrat sem že slišal pripombo: že spet ta (pisek namreč). Če še ti umolknejo, potem glasila ne bo. Zato pozivamo vse, ki bi kakorkoli lahko prispevali k pestrosti glasila, k sodelovanju. Preseki niso samo zadeva uredniškega odbora. Na naslovni strani pod imenom glasila lepo piše: Glasilo delavcev Gozdnega gospodarstva Bled.

Jože Podlogar

Organiziranost gozdarskih temeljnih organizacij in temeljne organizacije kooperantov

Organizacija je sestav medsebojnih razmerij vseh udeležencev, ki združujejo svoje delo zaradi smotrnega uresničevanja skupnih ciljev. Kako učinkovito in kvalitetno bomo uresničevali zadane cilje, je torej odvisno od kvalitete organizacije. Seveda pa je pri želji za čim bolj optimalno doseganje ciljev potrebno upoštevati, da je organizacija dinamičen pojav. Zagotavljanje optimalnosti v času pomeni, da vključuje tudi proces prilagajanja, zato enkrat za vselej veljavni organizacijski rešitvi ni mogoče izdelati. Že samo to dejstvo zahteva organizacijske spremembe.

Na podlagi ustavnih sprememb (leta 1974) in zakona o združenem delu (leta 1976) se je tudi v naši delovni organizaciji izvedel proces spreminjanja organizacijske strukture. Iz bivših gozdnih obratov so se osnovala temeljne organizacije. Na osnovi zakonskih določil, ki postavljajo zahtevo po zagotavljanju zasebnim lastnikom lastninsko pravico nad zemljo in pravico do

gospodarjenja z gozdovi, je bila leta 1979 organizirana temeljna organizacija kooperantov — zasebni sektor gozdarstva Bled. Takšna organiziranost delovne organizacije je v skoraj desetletnih izkušnjah pokazala nekatere slabosti, ki bi jih želeli tudi odpraviti.

Za odpravo pomanjkljivosti je najprej potrebno dobro analizirati dosedanje poslovanje, ugotoviti slabosti in predlagati ukrepe za izboljšanje stanja. Z analizo nekaterih poslovnih funkcij sem ugotovil, da pri sedanjih obliki organiziranosti temeljnih organizacij gozdarstva in temeljne organizacije kooperantov izhajajo predvsem tile problemi:

1. pri delu na premajhnih gozdnih površinah je izkoriščenost delovnih sredstev manjša, gospodarnost proizvodnje pa slabša,

2. slaba izkoriščenost delovnega časa delavcev v neposredni gozdni proizvodnji in gozdarskega tehničnega kadra,

3. nesorazmerni stroški prevoza delavcev na delovišča,

4. slaba kontrola kvalitete izvajanja del,

5. težje usklajevanje dela s pomožnimi dejavnostmi gozdarstva,

6. slabo uresničevanje samoupravnih pravic in dolžnosti delavcev ter slabo vključevanje v delegatski sistem in v delo družbenopolitičnih organizacij.

To so le kratki povzetki iz analize, ki pa nas silijo v razmišljanje, kako se bolje organizirati. V praksi se pogosto postavlja trditev, da je nesmotrno, da sta znotraj območne gozdnogospodarske delovne organizacije organizirana družbeni in zasebni sektor v ločenih temeljnih organizacijah oziroma, da bi bilo mogoče doseči iste vsebinske cilje tudi z enotno organizacijo obeh sektorjev.

Povod za tako razmišljanje je najbolj pogosto teritorialno prepletanje družbenih in zasebnih gozdov, za katere bi v enotni organizaciji lažje in bolj racionalno organizirali zlasti terensko strokovno službo. Takšna razmišljanja pa so vendarle preveč enostranska in zahtevajo bolj celovito vsebinsko presojo. Ustava in zakonodaja zagotavlja

lastnikom lastninsko pravico nad zemljo in pravico do gospodarjenja z gozdovi, zato ni mogoče, da bi delavci temeljnih organizacij gozdarstva gospodarili tudi z gozdovi v zasebni lasti. Prav tako ni mogoče, da bi delavci in kmetje v temeljni organizaciji kooperantov gospodarili tudi z družbenimi gozdovi. Gozdni posestnik mora imeti kot lastnik gozda možnost do aktivnega vključevanja v gospodarjenje s svojim gozdom, do udeležbe pri upravljanju, do udeležbe pri ustvarjanju dohodka. Za vse to pa potrebujemo organizacijsko obliko, v kateri lahko pride kmet, lastnik gozda, resnično do izraza.

Kljub tem ugotovitvam pa se da spremeniti organizacijo tako, da bi odpravili pomanjkljivosti ugotovljene v analizi organizacije. Večji del slabosti se da odpraviti z izvajanjem poslovnih storitev med temeljnimi organizacijami gozdarstva in temeljno organizacijo kooperantov, o čemer pa mora biti sklenjen dogovor, v katerem bo določen način, obseg in čas izvajanja storitev ter odgovornost za izvršitev. Seveda pa tudi takšna oblika zahteva določene organizacijske spremembe.

Zdravko Silič

Rezultati referenduma

Na referendumu dne 10. decembra 1986 o sprejemu predlogov samoupravnih splošnih aktov:

1. Spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo GG Bled

2. Spremembe in dopolnitve statuta delovne organizacije GG Bled

3. Spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o združevanju ter o skup-

nih osnovah in merilih za delitev stanovanjskih sredstev

4. Spremembe in dopolnitve pravilnika o dodeljevanju stanovanj in posojil za stanovanjsko gradnjo

5. Skupni temelji za pravico srednjeročnih planov temeljnih organizacij za obdobje 1986—1990

6. Spremembe in dopolnitve statuta TOZD (samo v TOZD gozdno gradbeništvo in TOZD gozdno avtoprevoznništvo in delavnice)

so bili doseženi naslednji rezultati:

TOZD	samoupravni splošni akt in dosežena večina					
	1	2	3	4	5	6
Bohinj	82 %	81 %	81 %	86 %	81 %	
Pokljuka	94 %	89 %	89 %	88 %	88 %	
Jesenice	77 %	75 %	79 %	81 %	77 %	
TOK	91 %	91 %	89 %	91 %	89 %	
gradbeništvo	88 %	88 %	86 %	86 %	86 %	88 %
avtoprevozn.	63 %	68 %	70 %	70 %	68 %	67 %
DSSS	93 %	87 %	95 %	95 %	84 %	

Marija Ogrin

Na 4. seji sveta delovne organizacije Gozdnega gospodarstva Bled, ki je bila 6. oktobra na Bledu, so delegati sprejeli samoupravni sporazum o združevanju sredstev s TOZD Aero Medvode, poročilo o zaključeni investiciji stanovanjsko poslovne stavbe na Rečici z 896 kvadratnimi metri skupne površine, samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah in obveznostih pri preprečevanju škod po divjadi in na divjadi ter uporabljanju zaščitnih sredstev. Največ so go-

vorili o problemu usklajevanja delitve dohodka z resolucijo in panožnim sporazumom. Po razpravi so sprejeli sklep, da je letošnji plan za celotno delovno organizacijo obveza in da do zaključka leta morajo odpasti v vseh TOZD vsi stroški, ki niso vezani na proizvodnjo. S sklepom bodo takoj seznanili vse temeljne organizacije, ker bodo le s sprejetimi ukrepi preprečili zniževanje realnih osebnih dohodkov v četrtem tromesečju.

Ciril Rozman

Ali so urejevalci v koraku s časom?

Uredniški odbor našega lista me je pozval k sodelovanju v vprašanju: »Kaj je z načrtom za Pokljuko?« Na prvi mah sem si rekel »Saj ne more biti res, da pri nas tako malo poznamo dogajanja v gospodarskem načrtovanju in bi bilo to vprašanje med najbolj potrebnimi takojšnjega odgovora!« Odgovoril bi lahko kratko in jedrnat, da je načrt v izdelavi. Vendar me je dolgoletna praksa napravila odprtega in sem na koncu sprejel izziv, da na kratko pojasnim, zakaj načrtov ne izdelujemo pravočasno. Vprašanje je v osnovi zelo dobronamerno in vzeto širše tudi nadvse aktualno. Vprašamo se lahko ob tem, zakaj si ne moremo zagotoviti strokovnih osnov za gospodarjenje pravočasno.

Po zakonskih določbah je potrebno načrt enote predložiti v potrditev republiškem komiteju pristojnem za gozdarstvo v roku 6 mesecev po preteku veljavnosti dosedanjega načrta (doslej je bil rok 7 mesecev). Ako me spomin ne vara, v zadnjih 20 letih nismo oddali nobenega načrta pravočasno. Zaozanki niso bili veliki — 5 do 6 mesecev. Nekaj podobnega se je dogajalo tudi v drugih območjih. Kljub temu se je zakonodajalec odločil še skrajšati rok za oddajo. Zakaj?

Gozdovi so dobrina splošnega pomena in so pod posebnim zakonskim varstvom. Uporabljamo jih in z njimi gospodarimo le pod pogoji, ki zagotavljajo trajnost gozdov in vseh funkcij gozdov, naraščanje prirastka in donosov, pod pogojem, da je gojenje in izkoriščanje usklajeno, da se zagotavlja trajno in racionalno obnavljanje gozdov in vse to v mejah naravnih zmogljivosti gozdnih združb. Vse navedene pogoje uresničujemo s strokovnimi osnovami. To pa so gozdnogospodarski načrti. Gozdarjem to ni nič novega, imamo dolgoletno tradicijo, na Pokljuki je ravno letos 100-letnica prvega podobnega načrta za gospodarjenje z gozdovi.

Danes se samo gospodarjenje z gozdom izvaja po družbenem planu (dolgoročni, srednjeročni, letni) ob upoštevanju strokovnih možnosti, ugotovljenih v gospodarskih načrtih. Pomen strokovnih osnov je takšen, da je dejavnost urejanja, poleg gojenja, varstva gozdov ter odpiranja gozdov s prometnicami, uvrščena v dejavnost posebnega družbenega pomena. Za opravljanje in razvoj teh dejavnosti skrbijo SIS za gozdarstvo, gozdna gospodarstva, občine in republika. Očitno za nekatere dejavnosti velja pregovor: veliko babic, kilavo dete.

Na novo izdane republike trenutno stanje v gozdnogospodarskem načrtovanju ni v čast ne gozdarjem, ne drugim porabnikom gozdnega prostora. Kritično zaozankajo potrditve načrtov, velika fluktuacija kadrov v urejanju ima za posledico slabšo kvaliteto in neizpolnjene roke, zastarel je pravilnik o izdelavi načrtov, novi informacijski sistem se še le dograjuje in ni pogojev za dokončno izdelavo načrtov enot.

V aprilu 1986 so bila izdana začasna navodila za zbiranje in obdelavo podatkov enot. Do danes še ni vseh računalniških programov in ni možna izdelava tabelarnega dela načrta. Brez obdelanih podatkov tudi tekstnega dela ne moremo dokončati. Že načrt enote Mežakle je bil deloma obdelan po novih navodilih, prav tako Pokljuka, ki imata oba že zbrane osnovne podatke

v računalniku, a obdelava še ni končana. Načrti enot poleg tega praktično uveljavljajo cilje in smernice v načrtu območja vse do oddelka in odseka. Načrt območja za razdobje 1981—1990 je bil potrjen z veliko zakasnitvijo v letu 1986 (enako v drugih območjih Slovenije). Obvezna je dopolnitev in sprememba načrtov enot, ki so že predloženi in skladnost z območjem pri novih obnovah načrtov.

To so torej na kratko zunanji objektivni pogoji za delo urejevalcev. Splošno mnenje je, da je načrtovanje v kritičnem stanju kljub velikim sredstvom, ki so zanj potrošena. Urejanje gozdov poleg teh zaostankov čakajo nove naloge zaradi nepredvidenih dogodkov v gozdu. Nalog ne bo možno opraviti, ako ne bomo temeljito spremenili odnosa do načrtovanja v gozdarstvu.

Poglejmo nekaj dejstev, ki v celoti veljajo za naše območje:

- delo v urejanju gozdov ni privlačno, opravlja imamo z veliko fluktuacijo kadrov,

- kadrovske potrebe pokrivajo ali mladi in premalo izkušeni kadri ali pa tisti, ki drugeje niso dobili priložnosti in jo kar naprej še čakajo.

Praktično komaj vzdržno stanje pri kadrovanju se rezultira v izdelkih, v rokih, kvaliteti in razpoloženju, odnosu do dela. Neugodne razmere že imajo posledice, pa se ne vprašamo, kako sploh dobro planirati, če ni strokovnih osnov. Ali smo gozdarji, ki se ponašamo s tradicijo v načrtovanju nasploh, sploh še sposobni zagotoviti kvalitetno načrtovanje ali nas kot tudi druge zadovoljuje nekaj že povsem blede samouprave z veliko pompa in manj učinka? Svojevrstno omalovaževanje strokovnih osnov ima že posledice, ki jih bomo najprej nosili mi sami kljub veliki samozavertovanosti. Na to nas vse bolj opozarjajo drugi porabniki prostora.

Ali bi bilo lahko bolje in kako? Dileme sploh ni, mora biti bolje!

Za dobro in pravočasno gozdnogospodarsko načrtovanje je potrebno:

1. Naša metoda je moderna, perspektivna, racionalna in prilagodljiva na spremembe (stalni terenski vzorci z možnostjo kontrole številnih kazalcev, tudi znakov umiranja gozdov). Metoda je zahtevna, zmoro jo le zadostna in usposobljena ekipa.

2. Metoda še nima ustreznih, preverjenih računalniških programov. Izdelovati in preizkušati jih moramo sami. Davek na samostojno pot? Metoda proti drugim znanim metodam odlikuje kvaliteta in število podatkov. Čisti podatki brez skrivanja v dosednji praksi niso imeli

samo pozitivnih učinkov. Čas pa je na naši strani.

3. Koliko in kakšen kader potrebujemo iz 15-letnih izkušenj že dokaj dobro vemo. Spremljamo naloge in opravila in lahko napovedujemo, kdaj in ob kakšnih pogojih bo določeno delo izvedeno. Velike motnje predstavlja odhod kadrov in neplanirane nove naloge. V zasedbi pa ni vedno in povsod rezerv.

4. Izdelava načrta je izrazito skupinsko delo. Vsak profil ima svojo nalogo, ki je pogoj in povezuje za izdelavo druge naloge. V zadnjih letih je uspešna izdelava kart in po zaslugi nadpovprečnih posameznikov pokrivamo tudi gozdarska tehnična dela. Stalno pa zaostaja inženirsko delo zaradi fluktuacije, deloma neizkušenosti, zaradi izdelave drugih nalog in nasploh premajhne pokritosti del s kadri.

5. Delavci v urejanju gozdov niso v enakopravnem položaju z drugimi podobnimi profili. Zato ni nič nenavadnega, da delo ni privlačno. Zakaj? Vsebinske načr-

ta je dokaj natančno določena, roki izdelave prav tako. Potreben je določen postopek izdelave, ki ga ne moreš skrajšati ali ubrati bližnjico. Kontrola izdelka je izven delovne organizacije, zato ni popuščanja. Ob tem so kadri stimulirani podobno ali pa manj kot tisti, ki določene sprejete faze dela sploh ne naredijo ali jo naredijo po bližnjici pa na koncu izpade, kot da je vse v redu (npr. podrobna priprave dela ali izpolnjevanje rokov pri planiranju in pd.). Pa naj ne bi bilo v redu. Pri naslednjem podobnem vprašanju bomo pokazali še druge vzroke, ki si jih poznavalci razmer lahko tudi sami zamislijo.

Odgovor na naslovno vprašanje bi se lahko glasil: Po metodi smo v koraku s časom, po pogojih in spoštovanju rokov pa ne. Zaozanki niso veliki. Ako bi uresničili sodelovanje s temeljnim organizacijo, ki kljub večletnim napovedim ni steklo, bi bila sanacija stanja učinkovita.

Janez Košir

Brez poti v zelenje

Kongres gozdarjev sveta je v glavnem ugotovil: Ohranimo gozdove! Kam bomo pa šli, če bo treba, v hosto? (Tof)

V minulem srednjeročnem obdobju 1981—1985 so naši kmetovalci v Sloveniji dosegli in presegle načrtovane količine z blagovno proizvodnjo 1.182.300 m³. V glavnem so kmetje rabili denar za odplačevanje posojil in davščin, nabavo novih traktorjev, kmetijskih strojev in avtomobilov.

Da se je prišlo do lesa, je bilo v tem času zgrajenih 1.125 km gozdnih cest ter 47.484 km gozdnih vlak v zasebnem sektorju. Po podatkih SIS za gozdarstvo SR Slovenije letno v gozdove zgradimo ca. 500 km gozdnih cest ali ran in prav toliko traktorskih vlak. Nihče pa žal ne napiše, da je s tem letno uničeno ca. 500 ha gozda. V preteklosti so zasluge za izpolnjevanje načrte poleg potreb imele žal tudi naravne ujme (viharji, snegolomi, žled itd. ... kamor spada tudi posek na dosegu roke).

Jaz pa vem, da so visoko gori še lesne zaloge in dinarji ... samo drugo pot bo treba ubrati.

Pred letom dni so mi članke zavrnil, češ da je preuranjen in da spada med znanstveno fantastiko.

Skupina Gorjušcev že drugo leto seka in dela pri helikopterskem spravilu lesa v drugače nedostopnih gozdnih žlicah.

Tudi pri nas je tehnologija v gozdarstvu že tako napredovala, da sekač z motorno žago niti ne pomisli več na »gamsarico«, da gleda traktorist na konjsko vprego kot pilot reaktivca na letalo bratov Wright.

Pomemben dejavnik pri spravilu lesa do skladišč ob kamionski cesti bo v kratkem prav gotovo helikopter. S potniškimi letali se srečujemo večkrat. S helikopterji, ki so se pojavili šele po drugi svetovni vojni, pa javnega prevoza v Jugoslaviji še ne poznamo.

Največji razlog je verjetno ekonomika letenja, saj so bolj potratni z gorivom. Imajo pa prednost v tem, da pristajajo lahko na vsaki jasi, ki ni manjša od zračnega vijaka, vzletajo vertikalno in lebdiijo v zraku. Iznajdba helikopterja je registrirana v letu 1904. V uporabo pa je prišel šele leta 1941. To pa ni nič, če vemo, da je od iznajdbe televizije do uporabe preteklo 63 let.

Pokojni Gorazd Šturm mi je pred leti razkazal helikopter enote letalske milice in GRS prav z namenom spravila lesa. Bil sem pri prenosu materiala v Pl. laz in Angelce na Velo polje. Helikopterji so znosili ves material za Triglavski dom na Kredarici in letos material za kočjo pri Triglavskih jezerih. Pri nas v glavnem uporabljamo vojni helikopter gazela in avgusta ter nekaj ruskih. V bližnji Italiji jih letno izdelajo do ca. 1.500. Pri ekonomiki je odločilna količina in ohranitev narave brez ran, v glavnem pa izkoriščanje prirastka tudi v nedostopnih gozdnih. Uporabni bi bili tudi pri obrambi domovine.

S prometnicami, naseljenostjo in elektrovi smo že močno posegli v naš življenjski prostor. Počasi bo treba šolati tudi gozdne pilote, da ne bomo še teh uvažali.

Nakazal sem še eno pot v zelenje. Enaindvajseto stoletje je pred nami.

Lovro Strgar

Opomba urednika

O helikopterskem spravilu smo čitali v 3. številki lanskim Presekov. Demonstracija je prikazala učinek 30 m³ na uro. Letos je bila cena večjega helikopterja 220.000 din na uro. Zadeva postaja uporabna. Vedeti pa moramo, da zakon o Triglavskem narodnem parku ne dopušča takega načina dela.

Sezonci v gradbeni

Sleherna dejavnost, tako tudi gozdno gradbeništvo, ima poseben značaj dela. Pri tej dejavnosti gre za izrazito sezonski proizvodni utrip in se le težko najde primerno delo v zimskem času. Racionalno obnašanje in majhen obseg zimskega dela sta tista dejavnika, ki sta v največji meri vplivala na organizacijo proizvodnje z delavci za določen čas oziroma sezonci.

Za boljše osvetlitev problematike bi nakazali dobre in slabe strani tega načina dela.

Dobre lastnosti:

1. V zimskem času, ko je slaba učinkovitost proizvodnje, se zmanjša število delavcev za okrog 40 %, kar zneso 21.150.000 din stroškov ob predpostavki, da ni mogoče pridobiti nobenega dela.

2. Zmanjša se obseg bolniških dni in deževnih dni v TOZD.

3. Lažja organizacija proizvodnje v smislu najemanja mehanizacije.

4. Večja pripravljenost za delo v sezonskem času.

5. Možna je večja kadrovska selekcija po posameznih delih.

6. Zaradi zmanjšanja obsega nevarnega dela je realno pričakovati manjšo invalidnost delavcev.

Slabe lastnosti:

1. Delavec praviloma ni navezan na delovno organizacijo.

2. Zaradi različnih interesov delavcev za nedoločen čas in delavcev za določen čas večkrat prihaja do konfliktov.

3. Kvaliteta dela ni na primereni višini, nenehno je treba uvažati delavce v različna dela.

4. Večje fluktuacije delavcev onemogočajo normalno proizvodnjo.

5. Neenakomerne obremenitve zahtevajo več naporov za izpolnitev planskih obvez.

6. Sezonski delavec je bistveno prikrajšan pri pravicah, ki izhajajo iz dela.

7. Zaradi 8 do 9-mesečnega dela v letu delavec težko zbere

delovno dobo za upokožitev in je praviloma breme širše družbene skupnosti.

Zaradi navedenih ugotovitev lahko rečemo, da je sezonsko delo kljub navidezno ugodnim ekonomskim pokazateljem neprimerno za sedanjí čas. V gradbeni smo dodobra spremenili tehnologijo izkopov hribine na gozdnih cestah in na tem sektorju zmanjšali število delavcev za 75 %. Tako smo imeli leta 1970 58 sezoncev, leta 1980 53 sezoncev, leta 1985 33 sezoncev in leta 1986 26 sezoncev. Večji nerešeni problem pa ostaja pri gradnji vlak in vzdrževanju cest, kjer ni opredeljene nove tehnologije dela, še posebej, ker delamo v Triglavskem narodnem parku.

Perspektivni dolgoročni načrt odpiranja gozdov, območni načrt in osnove temeljev planov 1986–1990 predvidevajo letno izgradnjo gozdnih cest v višini 24 km in 30 km vlak. Poleg teh obvez moramo računati še na povečano vzdrževanje že zgrajenih gozdnih cest.

Analiza navedenih podatkov in poudarjeno zmanjšanje poškodb pri gradnji gozdnih prometnic v Triglavskem narodnem parku narekujeja najmanj 20 delavcev za nedoločen čas. Pri tej odločitvi je upoštevati tudi novo kvaliteto planiranja glede na zimsko in letno proizvodnjo v gradbeni ter še vrsto drugih dejavnikov, ki pozitivno ali negativno vplivajo na ekonomiko proizvodnje.

Andrej Klinar

Od barak do sodobnih delavskih centrov

Organizacija terenskega dela pri GG Bled je bila vedno vezana tudi na reševanje problema bivanja in prehrane delavcev na terenu. Ta problem se je v vsem povojnem obdobju reševal v skladu s potrebami in možnostmi, ki pa so se spreminjale v skladu s spremembami ostalih oblik družbenega in osebnega standarda. Iz gradbene kronike, ki jo je v TOZD gozdno gradbeništvo vodil Zupan Janez, lahko strnemo v tri značilna obdobja gradnje stanovanjskih objektov.

Za obdobje takoj po vojni je značilna gradnja delavskih barak v bližini gozdnih delovišč. Te barake so bile v glavnem enostavne izvedbe, brez toplotne izolacije ter z zelo skromno notranjo opremo. V teh bivališčih so si delavci v glavnem pripravljali hrano sami. Prostori so bili zelo natrpani, saj je bilo v enem prostoru tudi do 30 delavcev. Takšne barake so se gradile praktično skoraj v vseh gozdnih revirjih. V večjih revirjih so nastala prava naselja barak in brunaric.

Po letu 1960 zasledimo gradnjo boljših delavskih bivališč ter posodobljanje starih bivališč. Leta 1963 je bila na Mrzlem studencu zgrajena za tiste čase zelo sodobna delavska restavracija s skupno površino 200 m². Ostala delavska bivališča pa so bila adaptirana. Tako v kroniki zasledimo:

— leta 1963 gradnjo kuhinje v Belci,

— leta 1964 rekonstrukcijo stavbe v Volčjih jamah,

— leta 1965 popravilo stavbe v Kranjski gori,

— leta 1966 elektrifikacijo stavbe v Volčjih jamah,

— leta 1967 in 1968 preureditev delavskih bivališč v Radovni, Mežakli, Bitenjski planini, Pasici, Rudnem polju, Ribčevi planini in Razpoku,

— leta 1969 rekonstrukcijo delavskega centra na Rovtarici in gradnjo vodovoda v Kravjem potoku,

— leta 1971 rekonstrukcijo stanovanjske stavbe na Mrzlem studencu in preureditev kuhinje na Ribčevi planini,

— leta 1972 opremo delavske stavbe na Mežakli s sistemom centralnega ogrevanja.

Vendar se že v tem obdobju pojavljajo želje in potrebe po bivanju delavcev v naseljih izven gozda, kjer bi lahko uživali tudi druge dobrine družbenega standarda. Tako že leta 1967 lahko zasledimo, v poročilu enega od predsednikov osnovne organizacije sindikata, kritiko na gradnjo stanovanjskih objektov v gozdu ter predlog, da naj bi se stanovanjski objekti gradili v urbanih naseljih, delavce pa prevažalo na delo z avtobusi. Vendar pa se ta ideja ni tako hitro uresničila, čeprav je bila prva delavska stavba v Mojstrani zgrajena že leta 1966.

Šele leto 1973 lahko smatramo za prelomnico pri dokončni ureditvi nastanitve gozdnih in gradbenih delavcev. Takrat je bil v Radovljici zgrajen prvi sodobnejši delavski center. Barake na Lipnici, Razpoku, Mlakah in drugod so se za nastanitev delavcev opustile. Temu centru je leta 1976 sledil center v Bohinjski Bistrici, v katerega so se preselili delavci z Martinčka, Rovtarice, Ribčeve planine in Volčjih jam. Delavsko stavbo na Jesenicah, ki je bila v zelo slabem stanju, je leta 1978 nadomestil

sodoben delavski center ob upravni stavbi na Jesenicah. Tako so na terenu bivali le še delavci temeljne organizacije Pokljuka in gradbeniki. Najslabše pogoje so imeli gradbeni delavci, ki so še vedno bivali v barakah v Pasici. Ker so pogoji v Pasici postali res nevarni, so leta 1981 adaptirali stanovanjske prostore ob avtoparku, kamor so se preselili gradbeni delavci. To pa je bila le začasna rešitev. Kmalu za tem se je pričelo iskati lokacijo za gradnjo stanovanjskega objekta za delavce TOZD gozdno gradbeništvo in TOZD gozdarstvo Pokljuka. Po nekoliko dolgotrajnejših razpravah smo se odločili za lokacijo v Spodnjih Gorjah ob avtoparku. Z gradnjo se je pričelo leta 1985 in letos poleti je bil dograjen zadnji delavski center pri GG Bled. Tako so vsi delavci dobili stanovanja v nizini, v naseljih, kjer je možno poleg prijetnega bivanja uživati tudi druge dobrine družbenega standarda.

Vsem delavcem želimo, da bi se v delavskih centrih čim bolj počutili, obenem pa tudi, da bi te res lepe prostore in opremo čuvali in vzdrževali kot dobri gošpodarji.

Zdravko Silič

Ogled skladišča in proizvodnje v Boh. Bistrici

V petek 14. novembra je TOZD gozdarstvo Bohinj za neproizvodne delavce GG Bled organiziral ogled skladišča in proizvodnje v Boh. Bistrici. Ob spremstvu in strokovni razlagi tam zaposlenih delavcev smo lahko bolje spoznali eno od dejavnosti naše delovne organizacije.

Ko les s kamioni različnih zmogljivosti prispe do skladišča MS 1, ga šoferji razložijo ločeno po iglavcih in listavcih za vsako gospodarsko enoto posebej. Vsaka temeljna organizacija ima na »MS 1« svoje deponije. Delavec na nakladalniku RD 130 nato to oblovinno prepelje do podajalne mize. Od tu oblovinna potuje po transporterju na lupljenje. Iz lupilnika na eni strani izhaja olupljen les, na drugi pa lubje, ki ga koristno uporabi sušilnica lesa LIP Bled. Olupljen les pade na tekoči trak avtomatske linije. Tu mehansko izmerijo dolžino. Ta dolžina se poleg ostalih podatkov o olupljenem lesu (TOZD, drevesna vrsta, skupina sortimenta, vrsta oddaje, kubatura) zapiše na papir tiskalnika v kontrolorjevi kabini. Na istem tekočem traku je olupljen les tudi ravno obžagan na koncih. Ko potuje po transporterju mimo kontrolne kabine, ga delavec za komandnim pultom s pritiskom na ustrezne tipke kroji na primereno dolžino in v odvisnosti od kvalitete in dolžine razvrsti v ustrezno kategorijo. Glede na to kategorijo hlood na svoji poti pade s traku v pripadajočo deponijo. Ko se v deponiji nabere do-

volj sortimentov, jih nakladalnik odpelje naravnost na vagon — direktna oddaja ali na skladišče LIP. Če je v deponiji les za tramiče, drogeve ali celulozo, potuje les na »MS 2«. Tramiče izdelujejo naši delavci na skladišču. Stroj za izdelavo tramičev oddaja precej hrupa in prahu.

Delo na skladišču poteka nepretrgano v dveh izmenah. Delavec v komandni kabini potrebuje precej koncentracije in pozornosti, da pravilno usmeri olupljen les in da hlood nepravilnih oblik in slabe kvalitete pravočasno izloči. Vodja skladišča spremlja pot lesa od vhoda na skladišče preko sortiranja do končne oddaje na vagon ali odhoda v predelavo. Vse manipulacije z lesom mora natančno dokumentirati z dobavnimi in oddajnimi listi, ločeno za LIP in ostalo oddajo.

Po odhodu s skladišča smo se odpeljali na Jelovico. Po gladkih gozdnih cestah smo se vozili po planoti Jelovice skozi več oddelkov. Videli smo sestoje različnih starosti. Pot nas je vodila mimo več gozdarskih koč, ki so sedaj prazne, pred leti pa je bilo v njih polno življenja. V njih so skozi vse leto prebivali gozdarji, gozdni delavci, kuharice in njihovi otroci do odhoda v šolo. Enako usodo je preživljala kočna na Rovtarici. Od celega naselja gozdnih delavcev je ostala v uporabi le še ta koč. V njej smo se tudi mi okrepčali in se ob poslušanju Gabrove harmonike in starih gozdarskih zgodb prijetno povesečili.

Alenka Bizilj

Republiški seminar Gozdne učne poti v Sloveniji

V času od 20. do 21. novembra 1986 sta splošno združenje gozdnogospodarskih organizacij in biotehniška fakulteta — VTOZD za gozdarstvo v sodelovanju z inštitutom za GLG in zavodom za šolstvo SR Slovenije organizirala republiški seminar Gozdne učne poti v Sloveniji.

Na seminarju so bila zastopana praktično vsa gozdna gospodarstva, predstavniki filozofske fakultete — odd. za geografijo, turistične zveze SR Slovenije, splošnega združenja GG organizacij SR Slovenije, republiškega zavoda za varstvo narave in kulturne dediščine, revije Moj mali svet, zavoda za šolstvo SR Slovenije, Prirodoslovnega društva Slovenije, GŠC Postojna, Zveze društev za varstvo okolja Slovenije in Pionirskega lista.

Udeležence je v imenu GG Bled pozdravil Franc Remec, v imenu skupščine občine Radovljica pa Bernard Tonejc.

Dopoldanski del prvega dne seminarja je potekal v znamenju referatov s temami: Naše gozdne učne poti ob desetletnici (B. Anko), Kaj je gozdna učna pot (N. Lapuh), Naravoslovne dejavnosti v osnovnem in srednjem šolstvu (D. Kmecel), Uporabnost gozdnih učnih poti pri pouku geografije (J. Kunaver), Gozdne učne poti v luči naravoslovja (Z. Medja, M. Bavdaž, M. Kuhelj, M. Peterlin) in Komu in čemu so gozdne učne poti namenjene (S. Peterlin, P. Skoberne, B. Svetličič). Dopoldansko zasedanje je vodil mag. Dušan Robič.

Popoldanski del je vodil N. Lapuh z obhodom in pogovorom o gozdni učni poti v Predtrškem gozdu, ko je bilo vseh 60 udeležencev seminarja navdušenih

po ogledu naše učne poti in kjer jih je ob prelivanju dneva v mrak ob prijetnem prasketanju ognja čakala majhna, pa toliko boljša zakuska.

Po 19. uri so se udeleženci ponovno zbrali v Sindikalnem izobraževalnem centru v Radovljici, kjer so si ogledali filme o gozdnih učnih poteh, potem pa so podali predstavniki gozdnogospodarskih območij poročila o dejavnosti s tega področja.

Drugi dan seminarja je potekal prav tako kot prvi, v intenzivnem delovnem vzdušju. Zvrstili so se referati I. Smoleja Novi pristopi k oblikovanju gozdnih učnih poti, M. Gosarja Gozdne učne poti za naše manjšine, A. Lesnika Gozdna učna pot za slepe in slabovidne in referat J. Pirnata Pomen učnih poti pri izobraževanju lažje duševno prizadetih učencev.

Zaključek prispevkov sta pripravila mag. D. Robič in dr. B. Anko z mnogo obetajočim referatom Naše gozdne učne poti v drugem desetletju.

Potem je sledila razprava in delo v skupinah, ko so kasneje udeleženci skupin na plenarni razpravi oblikovali zaključke in sklepe z dvodnevnega seminarja, ki bodo objavljeni še letos v posebnem biltenu, kot tudi vsi referati.

Referat N. Lapuha Kaj je gozdna učna pot, je bil na seminarju izredno sprejet, kot avtor naše gozdne učne poti pa je poneseel njeno ime po celi naši domovini in celo preko naših meja. Gozdna učna pot je kot živ spomenik naši gozdarski stroki, katere pomen pa zaradi divjega tempa civilizacije vsak dan bolj raste.

Janez Petkoš

Jubilejne nagrade

30 let

Danjelič Jože
Donaval Anton
Juričević Juro
Zurpet Slavko
Miklavčič Jože
Zupan Marjan
Rezar Valentin
Josipović Mijo
Vodnjov Pavel
Preželj Jože
Lebar Polde

20 let

Sodja Mirko
Dijak Janez
Lanjšček Karel
Boškovski Drago
Burič Joso
Kostreš Joso
Kobal Ivanka
Marić Mirko
Arh Radmila
Kraigher Metod
Ražen Vasko
Ambrožič Miro
Tutić Joso
Skerčević Franjo
Gradt Bogomir

10 let

Šabančević Aziz
Došenović Mirko
Tutić Rade
Cesar Zdravko
Kerec Anton
Soklič Janko
Korpić Franc
Jamar Janez
Kobal Drago
Kafol Majda
Pogačar Zdenka
Osterman Ana

Delavcem, ki so v letu 1986 odšli v pokoj so bila na svečano-ski podeljena knjižna priznanja. V pokoj so odšli:

TOZD gozdarstvo Bohinjskega jezera

Pretinar Rozka
Podgornik Francka
Karimović Marjan
Bjelčević Mirko
Perković Ilija

TOZD gozdarstvo Pokljuka

Ravnik Franc
Sukić Rozka

Srna Janez
Kozar Štefan

TOZD gozdarstvo Jesenice

Temeljna organizacija kooperantov

Mežik Andrej (d. e. Jesenice)
Šoberl Neža (d. e. Radovljica)
Kerstein Zlata (d. e. Pokljuka)

TOZD gozdno avtoprevoznništvo
Štefančič Stane

TOZD gozdno gradbeništvo
Strgar Anton

Delovna skupnost skupnih služb

Branc Viljem
Čuk Cveto

Kaj je gozdna učna pot

Za današnjo priložnost mi je bila naložena naloga, v kateri naj bi skušal povedati, kaj je gozdna učna pot.

Menim, da ne bom mogel dati odgovora v smislu splošne rabe iz preprostega razloga, da vsebinska določitev nekega pojma v danem primeru le ne more biti samo razlaga posameznika, ampak tudi občuteno sprejemanje tistih, ki si zavestno želijo svoje presnove ob dogajanjih in spremljavi novosti in razkrivanju o preteklosti gozda.

Vendar bom samo skušal oblikovati in izpovedati svoje notranje čutenje, ki je raslo in se oblikovalo skozi dolgih deset let razmišljanj in preizkušenj, dela in skušenj, pa nalog, ki so nenehno terjale pravih rešitev v smislu željnega in prijetnega dotika človeka z gozdom.

Naj pomaknem čas za desetletje nazaj.

1. Uvod

Dvajseto stoletje se vse bolj zliva v svoj zaton, svoj konec vse trdneje in zanesljiveje spaja z novim prihajajočim obdobjem: pred enaindvajsetim stoletjem smo, osiroteli lepote in zdravosti, samo še polni dobičkanosne miselnosti, oropani bogastva do razumevanja narave, zakrneli v duhu obnašanja in čistosti do lepote nepojmljivega stvarstva narave.

Za trenutek zavrtimo svoj pogubljeni film nazaj, pa tudi sprotnega si oglejmo:

Naši velikani, geniji in narodovi preroki, so v pesmi in prozi opevali in poveljevali lepoto, zdravost in večnost narave.

Pa je od takrat minil le kratek čas in že so sodobniki začeli pisati drugače. Pojavili so se naslovi: Zakaj tako, Ali je še čas, Kaj nam preostane, Zastrupljamo vse živo, Mrtve reke in potoki tečejo, Gozdovi umirajo. — Resnica je, da smo se najpreje spravili nad vode. Narodna pesem Tam, kjer teče bistra Zilja, spada v narodovo zakladnico le še kot pomnik na čisto reko nekoč. Tudi zelenomodra Soča bo hotela v svojih valovih utopiti svoje posiljevalce.

Reke so pretepane s turbinami, olepšane z mnogobarvnimi strupi in peneče v smrtnem krču. Vse živo umorijo v sebi, vržejo na površje, da mrtvo plava v spodnji tok.

Kdo se še sklanja nad gozdni potok za požirkom vode? V njem ni več zrcala, da bi videl robno jesenje in jelševje. Kdo se še spominja nizkega leta vodomca nad potokom? Kam so odletele ptice? In kam se valijo potoki, rečice in reke? — Zlijajo se v morja, zibel začetka vsega žive-

ga, kjer se nenehno usedajo in dvigajo, plavajo in padajo — in ostajajo!

Potem smo se lotili polja. Prek pisanih njiv ajde in pšenice, prosa in ječmena, cvetočih travnikov in zlate repice, je blisnilo izginjanje. V novo dobo je vrasel nov človek: hoče več, kot mu zemlja lahko daje, zapravlja zdravo zapuščino svojih dedov zaradi pehanja in hotenja za boljše, z mnogo manj dela in surovosti. Barvitost polja je izgnila, rastejo le trave in koruza, napeti so tisoči kilometrov žic, naravna gnojila je zamenjala kemija: tona kemije za tona mesa in kruha, mleka in jabolka, boleznih in smrti. Iz nasadov so izginiti čebelnaki in nekoč pticam namenjene valilnice in krmilnice so zginile in padle. Skozi take drevorede smrti se sprehajajo pogibni traktorji, bruhajoči meglene strupe, uničevalce »škodljivcev«. Petja ptic tam ni več, ker mrtve leže pod krošnjami jabolčan in let čebel se je ustavil v smrtnem boju z močnejšim strupom.

Seveda pa nismo v svojem uničevalnem pohodu prizanesli zraku. Lahko se »pohvalimo«, da je v zraku tako, kot v vodi in tleh.

Množica dimnikov viharno bruhava in nebo goste stebre strupov, ki sedajo nazaj na nori svet.

Dinar, marka, dolar — tokrat za vse enaka razpoznavna beseda neodgovornosti na poti do velikih dobičkov na račun nevlaganja sredstev za skrb čistega in zdravega okolja.

Čistilne naprave so v resnici pojem, ne pa resnica. Navadno so nezadostne, neprimerne ali pa jih sploh ni. Pa drage so. In kolikor jih ne vgradimo toliko več dobička in brezskrbnosti danes.

Kaj pa zrak v mestih? Dnevno merimo nezdrave količine v njem in sprotno ugotavljamo, če sploh v takšnem zraku lahko še živimo. Morje kovinskih konj izloča tisto, česar ne porabi, najslabše pušča v zraku, ki potem pada na živo. Manj je kisika, hlastneje te strupe vlečemo v svoja pljuča. Uničevanje narave pa še zdaleč ne bi bilo popolno, če bi ne prizadeli tudi gozdov. Kisel dež in novodoben rumeni sneg, kot vsa druga odpošiljanja množice strupov v ozračje, se sčasoma spremenijo v padavine, ki jih sprejemajo in po sili vsrkavajo zeleni listi dreves, ko se borijo za odklon škodljivosti, namesto, da bi opravljali življenjsko pomembno presnovo. Sprva odpadajo v svojem življenju in rasti, potem se drevo posuši in umre. Mnogo dreves, celovite gozdnate pokrajine umrejo, z

njihovo smrtjo pa se vse spremi-
nja v prostrana pokopališča. Ke-
mija je izničila življenje, ki je
potrebno življenju, kjer pa osta-
ja, se z novimi rojstvi rojevalo
nesrečniki, staršem v žalost in
obup, družbi v grozno in neod-
govornost za človekovo srečo.

Tak naj bi bil pogled nazaj, na
začetek uničevanja narave in
človeka in njega nadaljevanje,
pa na zgoščeno uničevanje nara-
ve in človeka po človeku.

2.0. Zakaj gozdne učne poti

Kar sem opisal vzbuja in roje-
va zaskrbljenost. Zaradi zaskr-
bljenosti se je pa tudi začela
daljšati celotna dolžina učnih
poti.

Pravzaprav smo si dolžni od-
govora na vprašanje: je izum teh
poti beg pred vzroki ali zatočišče
pred posledicami naše (ne)odgo-
vornosti ob početju, ki jo uga-
njamo, pozabljajoč načelo: nara-
vi se moramo podrediti, če jo ho-
čemo obvladati.

Pozabili smo, da je bil gozd v
pretekli dobi vir kruha za prene-
katerega garača, ki je hodil vanj
zdaleč peš, v njem delal od ju-
tranjega svita pa do prižiga
zvezd na večernem nebu.

Pozabili smo že tudi, da so bi-
la debla gozdov stena in krošnje
streha izbojevalcem novega
družbenega reda, ko so prav za-
radi (takrat) zdravih gozdov bili
boj preobrazbe in korenitega
prevrata v novo politično obdobje
je domovine. Menim, da bi danes
tega vzvišenega dela naše
zgodovine ne mogli več ponoviti
in početi na prenekaterih pokopališčih našega trdnega začetka,
majavega obstoja in krutega ne-
hanja. Uničili smo si zaledje pa
ga še uničujemo, kljub zavest-
nim izkušnjam preteklosti in da-
našnjemu, slepemu, neodgovor-
nemu pohaštvu za »boljši jutri«.

2.1. Res je, učna pot je tudi
beg pred vzroki in zatočišče
pred posledicami, ki smo jih sto-
rili gozdom, pa beg iz betonir-
anih in z okoljem osiromašenih
mest.

Otroško rad zapišem, da
imam rad gozd. Takšnega, kjer
se oglašajo ptice, takšnega, kjer
se v izobilju osipa pelod, gozd,
kjer naštevam njega vrste in
njih starosti, takšnega, v kate-
rem odpada listje le jeseni, tiste-
ga, v katerem ne manjka divjih
čebel in kupov mravelj, pa divja-
di, najvišje oblike njegovega
dela.

Pomilujem pa tistega, ki umi-
ra pod težo naših grehov in tiste-
ga, ki ga ni več in so mu črno
mašo že odtrobentali grozeči to-
varniški dimniki. Zato hočemo
in moramo predstaviti in poka-
zati vsem, ki sami prihajo v
gozd in tistim, ki jih v gozd želi-
mo usmerjati, pa tistim, ki so
krivci njih umiranja, zdrave in
umirajoče gozdove in njih pro-
strana grobišča.

Tako postajajo gozdarji, kot
tvorci gozdnih učnih poti, uklo-
senci vsem posebnostim, vsem
starostnim in naklonjevalnim
zlogom ljudi, sposobni polnega
občutka do ustvarjanja sozvočja
v razlagi, da je gozd malčku sr-
nica in rdeča jagoda, učencu in
vzgojitelcu učenje, zrelemu
ljubitelju doživetje in vračanje,
politiku pa neskladje med tre-

nutno dobljenim in v svoji bodo-
čnosti želenim hotenjem za naš
in prihajajočih obstoj.

Zato gozdna učna pot vse bolj
postaja most nad divjim hudour-
nikom z brega uničevanja, umi-
ranja in izginotja — v breg za-
četka doline ohranjanja, življe-
nja in vrnitve k ostankom naše
nравnosti v ustvarjalnih dejav-
nostih, k ostankom želja ohrani-
tve daljše prihodnosti.

Postala je in vse bolj postaja
prijazno sporočilo vsem, da
vzbuja radovednosti in veže zbli-
žanja, da zaradi svojih skrivno-
sti daje razkrivanja, pa da s svo-
jimi lepotami ustvarja in vgraju-
je občudovanja in nova hotenja
po vrnitvi.

2.2. Gozdna učna pot je rodo-
vitost srca in rabe znanja

Menim, da za zamisel načrto-
vanja take poti ne more biti ni-
kakršnega napotka, da ne more
biti taka naloga zapisana v raz-
vidu del in nalog načrtovalca, da
ne more biti nekomu le poklicno
naložena — temveč, da je ustva-
ritelj najprej zanesenjak, ki že
dolgo v sebi in skozi nek prostor
nosi veliko željo, da bi mimo
raznoterih zanimivosti, posebnosti
in redkosti, mimo poza-
bljenj in duhovnih predstav —
začrtal smer, v katero bo spravlil
čas preteklosti in sedanjosti z
opozorili na prihajajoči čas in
nepredstavljivo množico nikoli
preštetih korakov obiskovalcev.

To ni načrtovanje gozdne ce-
ste ali vlake, risanja vzdolžnih
in prečnih oblik, razstreljevanja
zemljišča in njega oblikovanja v
ravnino in krivino. To je plod že-
lja in potrebe, svoje izpovedi in
hotenja po izpolnitvi želja dru-
gih, vdor v prostor skrivnosti in
obseg časa, to je razgled na obli-
ke in pojme, rojevanja novih in
minevanja odhajajočih, iskanja
najmanjših, pa občudovanja po-
sebnih in največjih.

Taka naj bi bila prava pot do
prave take poti: soglasnost čut-
nosti in znanja, pa vezave nju-
nih nihajev v sozvočje neusta-
vljivosti prihajanja nanjo, da bi
se popotniki ob srečanju z njo
spočivali, predvsem pa popravili
misli in jih plemenitili.

2.3. Gozdna učna pot je za
njenega ustvarjalca lahko sonce
notranjega zadovoljstva in hkrati
senca visoke stene nerazume-
vanj drugih

V času nepotešljivih potreb po
lesno proizvodni vlogi gozda še
vedno ni pravega razumevanja
za dandanašnjo, morda po-
membnejšo vlogo — vlogo čuta
do soljudi, občo vlogo do človeka
danes. Povsod pozabljamo, še
posebej ob tem odenku gozdar-
ske dejavnosti, in kjer je ta
zvrst značilna odvisna spremen-
ljivka, da so se najpomembnejše
vloge gozda danes, po svojem
vrstnem redu zamenjale: Lesno
proizvodna ni več prva, izrinili
sta ju varovalna in duševno raz-
vedrilna, ker sta pomembnejši
od gospodarske iz vzroka, da
mora biti le-ta že urejena ob po-
roštvu trajnega in umnega go-
spodarjenja z gozdom. Kljub
vsemu so bili, ostajajo in bodo
še marsikje ostali predstavitelji
takšnih, pred oči in roko postavljenih, pa sicer ljudem zgubljenih
lepote, skrivnosti in iskanj —
nerazumljivi stanovski tovariši,
zapravljeni časa svojega osnov-
nega poklica za vse tiste, ki ne

vedo in tudi ne morejo in nočejo
vedeti, koliko misli in pojmo-
vanj se je steklo in rojevalo v ča-
su nje nastajanja.

Pravzaprav — s pošteno pre-
sojo izpovedano, takšni spotiki
nagonsko vzbujajo ustvarjalcu
neustavljiv odziv povratnega de-
lovanja, želje po hotenju zmage
svojih misli za zavzetost dela in
vplajanja zlahtnosti vanj.

2.4. In kaj in vselej ponavljajo
tisti, ki smo jim gozdno učno pot
namenili

Uvodoma naj dobesedno nave-
dem nekaj misli, občutkov, pred-
logov, zahval in izpovedi tistih,
ki obiskujejo našo gozdno učno
pot. Seveda pa moram preje po-
vedati, da so jo pridno obiskova-
li domači, naši ljudje, vseh sta-
rosti in izobrazbe. Največ je bilo
šolske mladine, ki je prihajala z
željo po spoznavanju gozda in
varovanju narave, pa drugih, ki
jo hočejo ohranjati in se zateka-
ti k njej, tujcev, ki so jo občudo-
vali in si doma želeli tudi tak-
šne, pa novinarjev, ki so nje za-
četek poimenovali: Gozdna pra-
vljica, Kot neskončni — vedno
dragocenejši film, Pot izrednega
vzgojnega pomena, Gozdna
učna pot je svetel žarek upanja
na bolje, Gozd vedri duha in čis-
ti misli, Pojdite v predtrški
gozd...

In še nekaj skrajšanih naved-
kov iz knjige vtisov:

— Odlična pot, ki daje pouda-
rek izobraževalnemu namenu.
To je ena najboljših poti, kar
smo jih obiskali... (skupina Ka-
naščanov);

— Lepo urejena gozdna učna
pot. Nje obisk nam bo zelo kori-
stil pri nadaljnjem učenju in
spoznavanju gozda... (dijaki
kranjske gimnazije);

— Veliko smo se naučili na
tej gozdni učni poti, kjer smo bo-
gatili svoje znanje o gozdu...
(slovenski skavti iz Trsta);

— Čeprav majhni, vendar
očarani — hvala za čudovit učni
izlet, ki ga dolgo ne bomo poza-
bili... (učenci celodnevne OŠ
Žirovnica);

— Izredno prijetna in zani-
ma pot, vredna posnemanja...
(skupina petih obiskovalcev);

— Čeprav sem že veliko pre-
hodila prek gozdov, pa me je ta
učna pot tako prijetno preseneti-
la s toliko lepote, ki jo veliko-
krat preje nisem videla... (obi-
skovalka iz Ljubljane)

— Pestra in bogata učna pot
je zapustila v nas nepozabno, le-
po doživetje. Iz bogastva vtisov
bomo gradili naše spoznavanje
gozda in varovanja narave še v
številnih učnih urah... (učenci
OŠ Vide Pregarc iz Ljubljane);

— Odnášamo lepe vtise; gozd,
v katerega se zadnje čase vedno
bolj zatekamo, moramo ohranja-
ti. Gozdna učna pot pa nas je
prepričala o mnogih problemih
gozda... (dijaki celjske gimna-
zije)

— Ena najbolje načrtovanih
gozdnih učnih poti z raznoliko
naravo, kar sem jih videl kjerkoli
po svetu. Ta pot združuje
iskreno poezijo narave, čudež za
gozdarja in zgled dobro negova-
nega gozda. Posebno globok vtis
napravi na obiskovalca prefinje-
na mešanica človekovega izko-
riščanja gozda s pogojenostjo
naravnih ekoloških procesov...
(prof. William Burch, Fakulteta

za gozdarstvo New Haven,
ZDA).

In še zahvala gospe Justi Ci-
glarjeve, soproge Milana Ciglar-
ja, katerega spominu smo javno-
sti izročili našo gozdno učno pot:

Pot sama je potrditev, da Mi-
lanov trud in njegova ideja pri-
bližati človeku gozd, ni osamlje-
na. Dati človeku čimveč, svoje
zamisli, svoje znanje, naučiti tu-
di nekega, da spozna vrednote
in jih ohranja, videti lepoto
okolja, ki nas obdaja in jo kot ta-
ko tudi ceniti, to je bil Milanov
svet. V vrstah njegovih pokli-
čnih tovarišev je vzniknila misel
— in njena izvedba je sedaj po-
stala resnica. Tega bi bil Milan
zelo vesel.

Še posebno hvaležno misel iz-
rekam vam, ki s tako zavzetost-
jo očitno hodite po poti Milano-
ve velike ideje — ohranitvi eko-
loškega sveta, ga približati lju-
dem in tako nadaljevati Milano-
vo začeto delo...

3.0. Zaključek

Sprehodil sem se skozi vznik
zamisli, njih prebijanja vzrasti v
danes, uresničenja želja mimo
nerazumevanj in potiskanj ob
vstran, preteklosti časa osame-
losti, še vedno sedanjega časa
uničevanj, časa, ko se še vsi ne
razumemo, pa vendar, vse te za-
misli so uspele drugod, pri tistih,
ki so jim naše poti namenjene.
Tisoči so jih sprejeli, jih obisku-
jejo in se radi vračajo nanje. Na-
ša vzgoja, vzgoja, ki jo ponuja
mo gozdarji, se odraža v teh lju-
deh v hvaležnosti, v zaupanju po
predstavitvi najbolj vzvišenega,
kar lahko pokažemo, predstavi-
mo in vsadimo v njihova srca.

Gozd je bil vedno človekovo
zatočišče, bogata hramba in de-
ležnost, korist in pomembnost.
Človek pa ga je začetkoma pre-
ganjal s sekiro in ognjem, da si
je širil svoj prostor v dolini, nje-
ga pa naganjal in ohranjal in
puščal v strmini. Večkrat pa se
je zaradi svoje napadalnosti in
osvajanja vrnil in ustvaril kra-
jinska okolja, ki so lepa povsod,
nikjer pa lepša in veličastnejša,
kot v naši Sloveniji.

Menim, da so vse slovenske
gozdne krajine po svoji značil-
nosti in izrazitosti naravnost do-
ločene, da skoznje zrišemo in
shodimo učne poti, ki so v resni-
ci kratek pogled iz naveličanega
vsakdana in hkrati vse jasnejša
oblika vzgoje in нравstvenega
razvoja človeka, pa vrnitev skoraj
že izgubljenih duhovnih in
razzavnih vrednot.

Če gozdarji že dajemo, pa
morda danes še ne, čeprav bi že
moral, zanesljivo pa bomo v tej
vlogi mnogo, mnogo pomemb-
nejši jutri, dajmo preganjancu
naše dobre tisto, kar bo izzvalo in
vzbudilo utajenost njegovih dav-
nih nagnjenj in ga tako vrnilo v
razmišljanja, da je GOZD njego-
va prvobitnost, da pomeni zanj
pljuča in kos kruha, da mu daje
zlahtne spojine, ki mu plemeniti-
tijo misli in ga naganjajo v ne-
dvome, da mora začeti drugače.

Da, to je gozd.

Gozdna učna pot pa je velika
začetnica njegovega imena...

Nikolaj Lapuh

Gojitveno in sečnospravlilni seminar na Pokljuki

Sredi novembra letos je bil na Pokljuki že dalj časa pričakovani seminar iz gojitvenega in sečnospravlilnega načrtovanja. S pomočjo sodelavcev s TOZD gozdarstva, Pokljuka ga je pripravila delovna skupnost skupnih služb.

Osnovni namen enodnevnega seminarja je bil predvsem odgovoriti na naslednja vprašanja:

1. obravnava predloga republiških smernic za enotno gojitveno in sečnospravlilno načrtovanje,

2. razmejitev pristojnosti vodje TOZD, vodje priprave proizvodnje in revirnih gozdarjev pri procesu priprave dela in o vlogi delovne skupnosti pri koordinaciji, kontroli in izobraževanju na tem področju.

Po krajšem uvodu in obravnavi na terenu, odd. 98 a g. e. Pokljuka, smo nadaljevali v menzi na Mrzlem studencu. V razpravi je bilo poleg navedenih omenje-

no še več drugih vprašanj. Naj navedem nekatera:

— podrobno načrtovanje v zasebnem gozdu in sploh organizacija zasebnega sektorja,

— potreba po operativnem dinamičnem načrtovanju,

— sečnospravlilni načrt kot osnova za načrtovano gradnjo vlak in ostalo gradbeno dejavnost,

— sečnospravlilni načrt in dinamika prevoza lesa.

Prevladalo je mnenje, da je nujen seminar za celoten operativni gozdarski kader in tudi v podrobnejši obliki.

Čeprav samo nekajurno snidenje in obravnava tako pomembne strokovne dejavnosti, ki bo v bodoče vse bolj zahtevna in poglobljena (vedno težje doseganje etata, gospodarjenje v imisijsko in drugače ogroženih gozdovih), je brez dvoma pokazala na redno, sistematično obravnavo tudi vnaprej.

Miro Kapus

Nova stanovanjsko poslovna stavba v Sp. Gorjah

S 1. septembrom 1986 so se delavci TOZD gozdarstva Pokljuke, TOZD gozdno gradbeništvo ter TOK delovna enota Radovljica vselili v novozgrajene prostore stanovanjske poslovne stavbe v Sp. Gorjah. Bolj svečana in »uradna« otvoritev pa je bila za praznik republike 26. XI. 1986. Tako so tudi delavci TOZD gozdarstva Pokljuka dobili svoj dom v »dolini« in s tem rešili še zadnji problem nastanitve in prehrane delavcev iz drugih republik v delovni organizaciji.

Ob tej priložnosti pa se moramo spomniti tudi pogojev bivanja in prehrane na območju naše temeljne organizacije od prvih povojnih let naprej. Širom vsega platoja Pokljuke od Črne potoka preko Mrzlega studenca, Rudnega polja, Kranjske doline, Za lesom, Lepih kopišč, Za Polanco so stale številne barake že od 1948 leta naprej. Vsak delavec ali skupina si je sama nabavljala in kuhala hrano. Tudi iz podrte kasarne na Rudnem polju, kjer je bilo urejeno bivanje, je bilo potrebno redno prinašati hrano iz doline peš in v lastni režiiji. Če bi navedel, da je prebivalo 70 delavcev v eni baraki, ki je imela dva okna in ena vrata, na sredi pa peč na žaganje, je povedano dovolj. Še danes je pri nas v delovnem razmerju ta delavec, ki je nosil hrano na Rudno polje in prebival v tej baraki. Je zdrav in čil, kljub težkim takratnim pogojem, samo precej časa je že na svetu, kar pa ni posledica teh pogojev.

Tudi na Mežakli in v Radovni so sprva bile postavljene barake globoko v gozdu seveda pod istimi bivalnimi in prehrabnimi pogoji kot na Pokljuki.

V letu 1959 so bile organizirane prve kuhinje na platoju Pokljuke na Mrzlem studencu, Rudnem polju, Kranjski dolini,

za Javornikom, na Mežakli in v Radovni. Vse te kuhinje pa so bile ali v barakah ali v prizidku hlevov.

Kasneje po letu 1964 so se zgradile bolj sodobne zidane menze na Mrzlem studencu, Rudnem polju, Mežakli in v Radovni. Tudi bivanje ni bilo več v barakah, pač pa v zidanih stavbah ponekod tudi že s centralno kurjavo.

V prejšnjem desetletju pa so se postopoma ukinjale tudi te menze in bivališča tako, da sta ostala le dva centra, in sicer na Mrzlem studencu in na Mežakli. V letu 1984 se je opustil tudi Mrzli studenec. Delavski center na Mežakli pa je bil zadnji v temeljni in obenem tudi v delovni organizaciji, ki je prišel v dolino in se skupaj z ostalimi vselil 1. IX. 1986. v nove prostore.

Nova stanovanjsko poslovna stavba, ki bi nekako odgovarjala kategoriji »B« hotela, ima štiri etaže. V kletni etaži je urejena kuhinja in jedilnica za okoli 55 oseb ter garderobe za delavce. V pritličju je 11 sob s 24 posteljami, prav tako tudi v nadstropju le, da sta tu dve postelji več. Za potrebe stanovanj delavcev GG Bled pa so v podstrešni etaži zgrajena 3 dvosobna stanovanja in dve garsonjeri. V vsaki etaži so zgrajeni tudi ustrezni balkoni. Sobe so tako načrtovane, da se lahko hitro in z malimi stroški spremenijo v dvosobna stanovanja z že zgrajenimi sanitariji in kopalnicami ter priključki za kuhinjo.

V kuhinji se pripravi dnevno okoli 250 obrokov s tem, da ima TOZD avtoprevoznitvo in mehanične delavnice topli obrok v stavbi, medtem ko se topli obrok za delovno skupnost skupnih služb dostavlja na sedež delovne organizacije.

Bivalni oziroma življenjski pogoji delavcev v tej stavbi lahko trdimo, da so več kot ugodni, kar pa ne moremo trditi, za delovne pogoje kuharic. Težave niso v številu obrokov pač pa v raznovrstnosti in času priprave. Za topli obrok za teren je treba pričeti s kuhanjem tudi že ob 3. uri zjutraj. Malo je tudi prostih sobot in nedelj. Zato ni čudno, da nas zapuščajo in si iščejo delo izven delovne organizacije. Tudi odnos abonentov do kuharic bi

bil lahko bolj korekten in razumevajoč.

Res je, da nova stanovanjsko poslovna stavba obratuje šele četrti mesec in da pri tem nastajajo razni problemi, ki se po možnosti rešujejo sproti.

Opazno pa je tudi, da se uspešno premostujejo te začetne težave in da ni daleč čas, ko bo tudi ta objekt zadiral s polnimi pljuči tako, kot ostali v naši delovni organizaciji.

Kristl Ogris

Iz dela Konference osnovnih organizacij sindikata GG Bled

Kot najširšo družbenopolitično organizacijo v delovni organizaciji še vedno pojmujemo sindikalno organizacijo, v katero smo vključeni vsi zaposleni delavci in ima že ustaljeno obliko delovanja. Deluje povsem po potrebi na področju spremljanja delovnih procesov in uspehov, ki izvirajo iz dela, spremljanja samoupravnih splošnih aktov, organizira športno dejavnost, razna srečanja, izlete in druge aktivnosti.

Občinski sindikalni svet pa z Delavsko univerzo v Radovljici pripravlja seminarje za usposabljanje delavcev za sindikalno delo, osvešča ljudi, kako reševati probleme, ki nastajajo zaradi vse težjih pogojev gospodarjenja.

Osnovna in glavna dejavnost sindikata se dogaja po temeljnih organizacijah in delovni skupnosti skupnih služb. Skupne interese delavcev in delo pa spremlja Konferenca osnovnih organizacij sindikata Gozdnega gospodarstva Bled.

V Konferenco osnovnih organizacij sindikata Gozdnega gospodarstva Bled so bili na seji 5. decembra 1985 imenovani vsi predsedniki osnovnih organizacij sindikata temeljnih organizacij in delovne skupnosti. Za predsednika so izbrali Arh Janeza, za tajnico pa Čelik Mileno. V republiški odbor sindikata je bil izbran Janez Petkoš.

Na seji sindikalne konference dne 4. 11. 1986 je bila vodena razprava o realizaciji plana poseka in prodaje lesa, o doseganju dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke. Zaradi manjšega poseka lesa — za

8.000 m³ v letošnjem letu, bo ustvarjen tudi manjši dohodek, kar predstavlja tudi problem pri usklajevanju z določili resolucije glede delitve sredstev za osebne dohodke.

Plan poseka in oddaje lesa je obveza vseh zaposlenih v delovni organizaciji, če hočemo doseči zadovoljivo rast osebnih dohodkov. Ker so se izredno povečali stroški, si moramo prizadevati, da bomo trošili le tam, kjer je za proizvodnjo in tekoče poslovanje neobhodno potrebno.

Za državni praznik 29. novembra je bila organizirana proslava v dvorani Gozdnega gospodarstva Bled. Učenci osnovne šole dr. Josipa Plemlja Bled so pripravili lep kulturni program, podeljene so bile jubilejne nagrade, upokoenci, ki so odšli letos v pokoj, so prejeli knjižna darila.

Po končani proslavi je bila otvoritev delavskega centra v Sp. Gorjah. To je velika pridobitev za vse delavce, ki bodo bivali v lepih, čistih prostorih in ki znajo ceniti to kot osnovni življenjski standard. Lepo in prav bi bilo, da bi tudi družbeno imovino ohranjali in vzdrževali tako kot svojo, saj bomo le tako ohranili željeno življenjsko raven.

V zvezi z zdravljenjem delavcev v termalnih zdraviliščih je bilo dogovorjeno, da naj vsaka temeljna organizacija in delovna skupnost predlaga po enega delavca za zdravljenje v termalnem zdravilišču. Akcija je prav hitro stekla in Bogdan Špenko, vodja varstva pri delu, je poskrbel, da so delavci odšli na desetdnevno zdravljenje v Laško in Radence.

Na pobudo delavcev, da bi naslednjim praznovanju zaključek leta skupaj, je bila v soboto 6. decembra sklicana zadnja seja konference sindikata v tem letu.

Dogovorili smo se, da iz razloga, ker je Kazina na Bledu, ki edina lahko sprejme vse naše delavce zaprta in so predsedniki sindikata po temeljnih organizacijah že rezervirali za zaključek leta v gostinskih obratih za 19. decembra, skupno praznovanje letos odpade.

Če strnemo misli ob zaključku leta lahko ugotovimo, da je bilo poslovanje v naši delovni organizaciji dobro. V vse težjih pogojih bomo le s skupnimi moči lažje reševali tekoče probleme in dosegali uspehe.

Vsem in vsakemu posebej želim v novem letu delovne uspehe in osebno srečo.

Milena Čelik

* * * * *

Odgovorni urednik: **Jože Podlogar**. Tehnični urednik: **Milena Černe**.

Člani: **Ivan Veber, Alojz Mertelj, Nikolaj Lapuh, Tadej Vidic, Albert Vidic, Boris Ahac**.

Tisk: TK Gorenjski tisk Kranj. Naklada: 600 izvodov.

Ekskurzija DIT gozdarstva Bled

DIT gozdarstvo Bled je v dneh 21., 22. in 23. novembra letos organiziral ogled Madžarske in Avstrije.

Ekskurzija je bila sestavljena kot običajno iz dveh delov; strokovni in turistični.

Prvi dan ekskurzije 21. november je bil posvečen pretežno stroki v mestecu Nagykanizsi. Druga dva dneva pa sta bila turistično obarvana; 22. novembra smo si ogledali prestolnico Madžarske in prestolnico Avstrije. Ogledali, kar se da ogledati v tako kratkem času, bolje povedano, srečali smo se na hitro s kulturnozgodovinskimi spomeniki, v katerih se zrcali preblisk zgodovine naroda.

Na sami ekskurziji je bilo enainpetdeset članov delovne organizacije GG Bled, od tega 44 članov DIT gozdarstva Bled in še sedem izbrancev po sindikalni organizaciji iz vsake temeljne organizacije in delovne skupnosti skupnih služb po eden. Skupaj s šoferjem in vodičem nas je sedelo v avtobusu 53, vsi sedeži so bili zasedeni in štirje prijavljeni člani DIT se ekskurziji niso mogli udeležiti zaradi prevelikega zanimanja. Kriterij pri izbiri je znan, prostovoljno delo pri pripravi in sami izvedbi tekmovanj gozdnih delavcev na vseh nivojih (GG, republiško in zvezno).

Moja naloga v tem prispevku ni predstavljati deželi v turističnem pogledu, to natanko in sistematično podajajo turistični vodniki. Moj namen je, v kratkem preleteti, kaj smo videli in slišali s strokovnega vidika.

V petek 21. novembra smo se ob osmi uri zbrali pred GG Zala (Zalai Erdő és Fafeldolgozó gazdaság) Nagykanizsa.

Strokovni program:

1. Ogled drevesnice v neposredni bližini mesteca Nagykanizsa.

2. Ogled gozdarsko-lovskega muzeja županije Zala v Nagykanizsi.

3. Ogled na novo osnovanega rekreacijskega objekta v neposredni bližini mesta Nagykanizsa.

4. Ogled in predstavitev izgradnje vodne akumulacije ob Blatnem jezeru.

Vse objekte nam je predstavil dr. Pal, referent za gojenje s svojimi sodelavci.

1. Ogled drevesnice v neposredni bližini mesteca Nagykanizsa

Drevesnica je velika okoli 60 ha, predstavlja samostojno temeljno organizacijo — po naše povedano. Zaposluje 84 ljudi, od tega 75 ljudi v neposredni proizvodnji, kar zagotovo kaže na visoko stopnjo rentabilnosti. V drevesnici se vzgaja okoli 50 drevesnih vrst in okoli 100 okrasnih rastlin. V bistvu lahko ločimo dve proizvodnji:

— strojno, ki zajema pretežni del površine. Vsa dela obvladujejo strojno, sadike so izpostavljene klimi širše okolice.

— Intenzivni način nege in vzgoje pod plastičnimi šotori, kjer se ustvarjajo ugodni mikro-

klimatski pogoji za vzgojo sadik. Enoletne bukove sadike so visoke od 70 cm do 1 m. Na intenzivnem delu vzgoje, ki predstavlja približno 1 ha, prevladuje ročno delo. Vzgoja sadik v lončkih in »nizola role« jim omogoča zaposliti delovno silo tudi preko zime in poletja. Ta sistem omogoča sadnjo preko celega leta, saj s sadiko prenašamo in sadimo tudi mikrotalno okolje. Uspeh sadnje na opisan način je okoli 90 %. (Tudi na GG Bled smo že sadili v lončkih in imamo zelo pozitivne uspehe, posebno na ekstremnih rastiščih.) Drevesnica producira okoli 20 milijonov sadik povprečno letno. Sama drevesnica leži na bogatih tleh, površine so razdeljene z obrambnimi pasovi.

Drevesnica kot drevesnica, bistvo je to, da v neposredni proizvodnji dela samo devet desetih zaposlenih, da v drevesnici vzgajajo 150 različnih rastlin, da jih izvozijo povprečno letno tri milijone.

2. Ogled gozdarsko-lovskega muzeja županije Zala v Nagykanizsi

predstavlja zgodovino lovstva in gozdarstva tako širše dežele kot ožje na zelo domiselni način, v sliki, tabeli, na različne načine ponazoritve. Muzej je v tem pogledu najbogatejši v madžarski deželi.

Za lažjo predstavitev naj povem, da je izmed deset jelenovih trofej z najvišjo oceno v svetovnem merilu pet uplenjenih na Madžarskem. Verjetno bi se tu tudi Slovenci lahko pri urejanju muzejskih zbirk marsikaj naučili v tem muzeju, če drugega ne, pa vsaj ideje, kaj vse piše zgodovino nekega naroda iz gozdarsko-lovskega stališča.

3. Ogled na novo osnovanega rekreacijskega objekta v neposredni bližini mesta Nagykanizsa

V neposredni bližini mesta Nagykanizsa so na povsem zamočvirjenem zemljišču uredili rekreacijski center. Nosilec projekta je bil mlad gozdarski diplomirani inženir Lancsak Lajos. Z načrti so pričeli v letu 1970.

Investicija je bila splošna. Objekt je bil zgrajen leta 1975.

Umetno jezero, ki se je porodilo iz močvare, poleti nudi kopanje, pozimi pa drsanje prebivalcem bližnjega mesta Nagykanizsi in daljnji okolici. To jezero (veliko 40 ha) obdaja rekreacijski gozd z vsemi svojimi zasnovanimi objekti v te namene. Danes ta gozd velik okoli 450 ha še ni v fazi polne funkcijske moči, toda čas dela zanj.

V ozadju so v rekreacijski gozd vključeni naravni gozdovi, okoli jezera jezera pa se razprostira okoli 60 ha zelenic. Poti vodijo od jezera preko zelenic, umetno osnovanega gozda do naravnih gozdov.

Bistvo ni v velikosti posameznih dimenzij, bistvo je v tem, da je glavni projektant tako glavnega rekreacijskega objekta mlad gozdar. Pri nas bi bil urbanist, ekonomist, morda celo pravnik?

Bistvo je v tem, da ima GG Nagykanizsa v svoji delovni organizaciji delovno mesto za diplomiranega gozdarskega inženirja, ki dela povsem na nalogah, ki jih ima gozd v rekreacijskem smislu.

Danes ta rekreacijski center služi kot študijski primer doma in na tujem.

4. Ogled in predstavitev izgradnje vodne akumulacije ob Blatnem jezeru

Že samo ime Blatno jezero skriva v sebi svojo bolešč. Skozi čas ga bo zadušilo blato. Madžari so s pregradami na reki Zala zajezili velik del blata in tako umetno podaljšujejo življenjsko dobo Blatnega jezera.

Danes na Madžarskem ni več veliko gozda, gozd pokriva le 15 % površine. Ta gozdna površina se tudi v bodoče ne bo več dosti krčila, čeprav so tereni marsikje ugodni za poljedelske namene. Gozd na tej površini ima toliko splošnih koristnih funkcij (obrambni pasovi pred vetrom, zaščita za divjad, rekreacijski pomen, utrjevanje brežin), da to predstavlja neko minimalno površino, če hoče gozd opravljati vse svoje splošno koristne funkcije optimalno.

Z regulacijo rek, melioracijo zamočvirjenih površin se nehoti krči življenjski prostor pernate vodne divjadi. Vse te momente imajo madžarski strokovnjaki pred sabo, ko posegajo v urejanje nekega prostora.

V soboto 22. novembra smo si ogledali samo mesto Budimpešto. Ogledali smo si trg junakov — Hosok tere, na katerem je spomenik (1896 do 1929), ki so ga postavili ob praznovanju tisočletnice prihoda madžarskih plemen v Panonsko nižino. Ogledali smo si kraljico cerkva cerkev sv. Štefana, ogledali smo si ljudski stadion, ki sprejme skoro 100.000 gledalcev in ima vso moderno tehnično opremo. Peljali smo se mimo Narodnega muzeja, Opere, etnografskega muzeja, parlamenta, šli smo na grajski hrib Var-Hegg, na Citadella. Dobili smo bežen pregled zgodovine mesta in madžarskega naroda. Dobili smo grobo predstavbo mesta Pešta na levem bregu Donave in Budim — Buda, ki je na desnem gričevnatem delu Donave.

Občudovali smo spomenike in stavbe, ki v sebi nosijo lepoto in zgodovino tega naroda. Nehote smo se poklonili lepoti tega mesta. Osebnost pa sem se v srcu priklonil narodu, ki je imel do kraja devetega stoletja žuljavo dlan le od vajeti in meča, narodu, ki je na kraju devetega stoletja do dandanes ločil nas južne Slovence od severnih in ostal v Panonski nižini vse do dandanes. Ostal zato, ker se je od nas Slovanov naučil obdelovati zemljo, jo vžljubil in se globoko v svoji podzavesti zavedal veličine zemlje, zavedal, da obdeluje najbogatejši del zemlje v Evropi — Panonsko nižino, deželo, za katero so že Rimljani pravili »dežela kruha«.

V nedeljo 23. novembra smo si ogledali prestolnico habsburške dinastije — Dunaj. Nekateri smo bili prvič in nas je tudi Dunaj očaral.

Človek toliko lepote, toliko novega ne more naenkrat zaužiti. Treba se bo vrniti.

Ko smo se v polmraku vračali po avtocesti domov, me je prešinila misel, kako so tolminski puntarji leta 1713 peš romali iz Dunaja na Tolminsko, vsi potolčeni in razočarani. Na Dunaj smo šli k cesarju pravice iskat. Kako naivno in pošteno so mislili ti preprosti kmečki ljudje. Ali ne še dandanes najbolj pošteno razmišljajo preprosti ljudje.

Kljub veličini Dunaja — danes kot mesta pa človeka Slovence stisne pri srcu, v vsaki palači je vgrajen slovenski davek, ki ga je naš narod plačeval skoraj tisočletje tujcu.

Na Dunaju so se šolali naši veliki možje. Dunaj ima svojo zgodovino, vojno, kulturo, urbano. Dunaj je mesto, po katerem bi človek lahko romal, če bi imel čas tedne in tedne, pa še ga ne bi povsem dojel.

Ko se človek vrne iz takega ali podobnega potovanja, ko vse prespi, ko se vtisi poležejo, nekatere stvari celo pozabijo, neke v sebi spozna, da je bogatejši, da rabi tudi te vrste napajanja. Spoznavanje tujih narodov in dežel, njihove zgodovine in kulture, potem laže določi sebi in svojemu narodu pravo mesto in pravo težo.

**Janez Petkoš,
predsednik DIT**

V spomin Metki Zupan

Vse delavce GG Bled, posebno pa TOZD gozdno gradbeništvo, je globoko pretresla vest, da se je dne 29. oktobra tako nepričakovano izteklo življenje naše sodelavke. Pred tremi tedni smo bili vsi veseli obiska Metke v naši temeljni organizaciji in smo se pogovorili o proizvodnih problemih letošnjega leta in o bolezni, ki je tako nenadno priklenila Metko na zdravljenje v Kliničnem centru v Ljubljani. Vsi smo upali, posebno pa Metka sama, da bo kos tej zahrbtni bolezni, vendar kljub naporom ni zdržala in umrla stara komaj 60 let.

Zupan Metka je bila rojena 12. 7. 1926 v Ljubljani. V letu 1962 se je zaposlila pri GG Bled, začetki njenega dela so v planško-tehničnem sektorju in nato v gradbeni 11 let do odhoda v pokoj 15. 1. 1982.

Vseskozi je opravljala administrativna in blagajniška dela.

Kljub raznovrstnemu in odgovornemu delu je vedno našla prijateljski odnos do sodelavcev. Lahko bi rekli, da je bila naša Metka druga mati naših delavcev, ki imajo zaradi sezonskega značaja dela ogromno problemov, ki jih je uspešno reševala v skupno korist. Svojo prizadevnost, vestnost in odgovornost je dosledno dokazovala na področju blagajniškega dela in izplačila osebnih dohodkov.

Zaradi priljubljenosti in zaupanja delavcev je bila Metka v številnih samoupravnih organih in sindikatu, kjer je z vedro in usmerjeno besedo znala uresničiti želje naših delavcev.

Delavci GG Bled bomo pogrešali marljivo sodelavko, v naših srcih pa bo ostal svetel spomin za vse opravljeno delo in življenjske trenutke, ki smo jih skupaj preživeli pri vsakdanjem delu.

Andrej Klinar

V spomin Črnko Tereziji

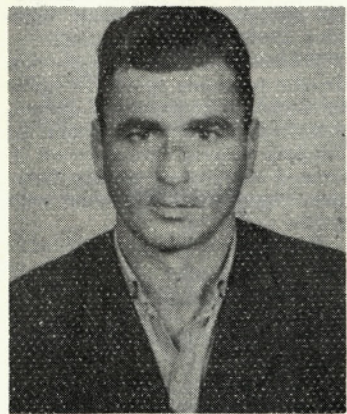
V času skromnih možnosti zaposlitve je k nam prišla Črnko Terezija kot kuharica že v letu 1958. Vse do upokojitve v letu 1975 je kuhala gradbenim delavcem na terenu v raznih bivališčih. Sprva je delala sezonsko, nato pa stalno. Pri svojem delu je bila vestna in zanesljiva, še posebno nam bo ostala v spominu nabava kuharskega materiala s kolesom. Po upokojitvi je Reza odšla nazaj v rodno Prekmurje, kjer je v krogu domačih uživala zaslužen pokoj. Mnogo prežgodaj ji je zahrbtna bolezen prekinila življenjsko pot v oktobru tega leta. Delavcem gradbene bo Reza ostala v trajnem spominu kot dobra, poštena in vestna sodelavka.

Andrej Klinar

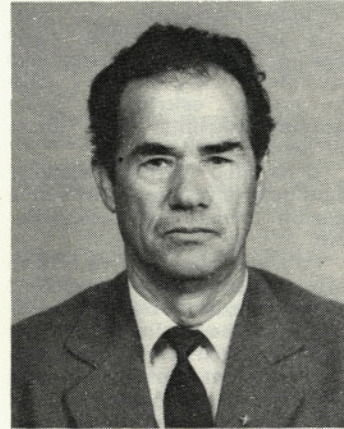
V pokoj so odšli

V letošnjem polletju so se v bohinjskem TOZD gozdarstvo upokojili trije gozdni delavci: Perković Ilija (60) in Karimović Marjan (50) iz Dubrave pri Slatini ter Bjelčević Mirko (55) iz Brezove Dane.

V Bohinju je prišel najprej najmlajši Marjan. Kot sezonec je delal od leta 1964, Ilija od 1970 in Mirko od 1971. Vsi trije so postali stalni delavci leta 1973, ko smo s sklepom samoupravnih organov zmanjšali zaposlenost sezonskih delavcev in najboljše zaposlili kot stalne.

Vsi trije: Ilija, Mirko in Marjan so še iz »stare garde« gozdnih delavcev, ki so poznali še ročno žago, v bohinjskih gozdovih pa so prebili več kot 15 let. Bili so med najboljšimi motoristi in vestni tudi pri kakovosti dela.

Ilija je bil vsem za vzgled točnosti. Bosanci radi podaljšujejo odsotnost, ko so doma. Ilija in njegov brat Pero, ki še dela v Bohinju, nista zamujala nikoli.

Marjan si je pridobil ceno za tovarštvo, ko je vzel za sodelavca bolehnega tovariša, sedaj že pokojnega Marka, čeprav je bil zato pri plači sam oškodovan.

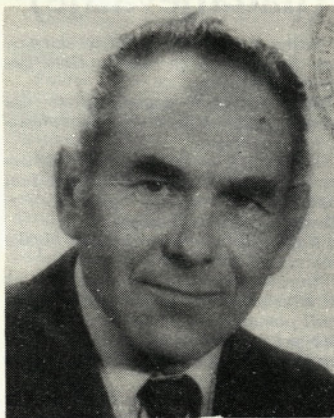
Mirko je bil miren in tih. Ni iskal družbe. Dosledno je izpolnjeval naloge in je bil zato priljubljen pri revirnih vodjih in pri sodelavcih.

V Bohinju so vsi trije živeli razpeti med službo in domom v Bosni, zato jim je bilo težko. Mislili na oddaljeno družino so bile težke za vse. Živimo v času, ko se mora mnogo ljudi odtrgati od doma, da bi več nudili družini.

Našim upokojenim tovarišem Iliji, Mirku in Marjanu želimo, da bi še dolgo uživali zdravi v miru in družinski sreči.

TOZD gozdarstvo Bohinjski

V pokoj je odšel Strgar Anton

V marcu 1984 je bil Strgar Anton na zdravljenju v Rogaški Slatini, kjer so mu zdravniki odkrili bolezen, ki je Toneja pripeljala v invalidsko upokojevo.

Strgar Tone se je rodil 16. 10. 1933 v vasi Kupljenik pod jelovškimi gozdovi. Zaradi družinske nesreče je preživel otroštvo v skromnih razmerah, ki so mu izoblikovale skromen, pošten in klen značaj.

V gradbeni je delal od 14. 3. 1955 dalje, sprva kot tesar, nato pa kot delovodja. Delo kra-

si življenje in prav Tone ima nešteto kvalitetno izdelanih objektov, ki so v ponos ne samo njemu, ampak celotni gradbeni. Poleg logarnic, gozdnih cest so najlepši objekti »evropski most« v Belci in mehanizirano skladišče na Rečici. Izjemne organizatorske sposobnosti je znal z mirno besedo prenašati na sodelavce tako, da so vedno dosegali primerno učinkovitost in tudi osebno zadovoljstvo pri delu. S praviim odnosom do dela in sodelavcev je bil Tone pravi steber gradbene. V vsakem mandatnem obdobju je bil zanesljivo predsednik kakega samoupravnega organa, tako da je poznal vse podrobnosti našega poslovanja.

V gradbeni Toneta cenimo kot prijatelja in sodelavca. Vsi skupaj želimo, da se naše vezi z odhodom v pokoj ne pretrgajo in da sodelujemo še unaprej ter da nam pomaga z dolgoletnimi izkušnjami pri odločitvah pri vsakdanjem delu. Ob delu na kmetiji in prisrčnem družinskem okolju uživaj trdo zaslužen pokojnino v naših gozdovih.

Andrej Klinar

Šoberl Nežka

veliko zagnanostjo posvetila gospodinjstvu ter kljub težkim časom z vztrajnostjo, varčevanjem in odrekanjem spravila vse svoje štiri otroke do kruha. Z možem sta si potem 1972. leta zgradila svoj dom na Črničcu, kjer na majhni kmetiji in s štiridesetimi tisočaki pokojnine za 16 let delovne dobe Nežka danes preživlja več kot zaslužen pokoj. Pri GG Bled se je zaposlila 1975. leta, najprej kot sezonska delavka — gojiteljica v revirju Brezje, kasneje pa na širšem območju TOK kot stalna delavka. Pravi, da ji je bilo pri GG Bled všeč.

Mraz, dež, vročina in hojo je potrpežljivo prenašala, ker jo je delo v naravi veselilo in ker se je s sodelavkami v skupini dobro razumela. Tudi z osebnimi dohodki, pravi, je bila zadovoljna. Poprijela je za vsako delo v gozdu, če pa je bil sneg le previsok, ni odklonila niti dela na žagi v Podnartu. Nežki v pokoji želimo še obilo zdravja in zadovoljstva.

Andrej Arih

Kerstein Zlata

Leta 1950 se je Zlata zaposlila v Železarni Jesenice na delovnem mestu knjigovodja in tam ostala do leta 1954. Bila so to leta odrekanja, celodnevne dela, postavitev našega gospodarstva na lastne noge po resoluciji Informbiroja. Mlademu dekletu, ki je štela nekaj več kot sedemnajst let, polne volje in elana ni bilo težko sprejeti vseh teh nalog — to je bila pač mladina tedanjega časa.

Leta 1954 se je zaposlila na Poverjeništvu za gozdarstvo pri OLO Radovljica in leta 1956 na okrajni upravi za gozdarstvo

Kranj in delala kot knjigovodja obračuna gozdne takse. Za kratek čas se je nato zaposlila na Gozdarski poslovni zvezi Radovljica.

Od leta 1960 pa je bila Zlata zaposlena na Gozdnem gospodarstvu Bled na gozdni upravi Pokljuka. Po osnovanju temeljnih organizacij združenega dela na TOZD gozdarstvo Pokljuka in od leta 1975 do svoje redne upokojitve na TOK — zasebni sektor gozdarstva Bled, d.e. Pokljuka, kjer je bila zaposlena na delovnem mestu knjigovodja: (Nadaljevanje na 10. str.)

Kronika za Jelovico in Notranji Bohinj 1899—1921 (nadaljevanje)

LETO 1916:

Vojska je zaprla predel Ukanca. V tem delu so gradili ceste, 3 žičnice in 2 vzpenjači. Podrobnejših informacij niso imeli. Veliko pritožbe je čez vojsko, ki je na vojaštvo ni spoštovalo.

V predelu Notranjega Bohinja je vojaški lov povzročil selitve divjadi. Vladala je splošna prepoved odstrela, ki pa je vojaštvo ni spoštovalo.

Tudi ribolov je močno trpel. Uprava je javila, da so se vršile ribje tatvine brez kart na vseh rangih. Šele vloga na pristojno komando je nekoliko zaleгла.

Razmere na lesnem trgu so bile zaradi vojne izjemne. Vladalo je veliko povpraševanje po taninu (lubje je bilo boljše plačano kot les) in smoli. Smoljarili so na Jelovici v odd. 44 in 28 c na 1600 smrekah.

Zaradi lažjega nastopa pri vojski so gozdarje uniformirali. Uradniki so imeli oficirske oznake na svojih uniformah, gozdarji in čuvaji pa so dobili vojaške uniforme s čini narednika s hrastovim listom. Hrano so dobivali iz vojaških skladišč.

15. 8. so dobili ukaz, da grad izpraznijo za potrebe bolnice.

LETO 1917:

Posebna komisija je ugotavljala vojno škodo na zakladni posesti.

Vojna uprava je zgradila daljnovod za jaki tok na relaciji Boh. Bistrica—Zlatorog.

Brez posebnih dogovorov so del parcele 1822/3 k. o. Studor spremenili v pokopališče.

V noči iz 2. na 3. januar 1917 je orkanski južni veter podrl v Notranjem Bohinju 2000—3000 m³ iglavcev. Podiralo je tudi po Jelovici.

Najemniki lova so zaradi vojske znižali zakupnine.

Naraščajočemu povpraševanju po sortimentih niso mogli zadostiti zaradi pomanjkanja delovne sile in težav pri preskrbi s hrano. Med letom pa so preskrbo s hrano rešili z oskrbo iz vojaških skladišč.

Povodnji v novembru in decembru so poškodovale jeze v Soteski. Nastal je 20 m udor, ki so ga popravili s kaštami.

LETO: 1917/1918

Oddelek 115 a je vojska opustošila z gradnjo postaje poljske železnice.

V Podkoritih so za polovico zmanjšali in preuredili skladišče oglja.

Zaradi pomanjkanja delovne sile niso pravočasno izdelali podrtin. Namnožil se je smrekov

lubadar, ki je napadel odd. 108 tja do izvira Savice.

Huda slana sredi junija je močno poškodovala nove poganjke. Divjad in ribe na udaru krivolova vojaštva in civilnega osebja. Ujeli divjega lovca z gamsovo kozo.

Cene lesa niso interesantne. Glavna odjemalka je c. in kv. lesna preskrbovalnica Soške armade v Ljubljani.

Gozdni mojster Hugo Hanusch je bil odlikovan z vojnim križcem II. razreda za civilne zasluge. Prav tako so bili odlikovani c. kv. gozdar Hanzlowsky z vojnim križcem za civilne zasluge IV. razreda in gozdna čuvaja v Notranjem Bohinju: Janez Lončar ter Anton Strgar z železnim zaslužnim križcem na traku hrabrostne svetinje.

5. maja 1918 je preminul v vojsko poklicani gozdar Josip Burja. Na njegovo mesto za čuvaja na Ribčevi planini so razporedili Antona Strgarja.

Nasade črnega oreha v odd. 110 c je vojska uničila. Dobro so uspeli nasadi sončnic.

LETO 1918/1919

Likvidacijski komisiji na Dunaj so poslali zahtevek za povrnitev škode v predelu Notranjega Bohinja.

Na novo so zgradili most čez Savo v Podkoritih.

Spomladi je silni južni veter, ki se je nekje pojavil kot ciklon, napravil precejšnjo škodo v odd. 2, 3, 21, 22, 100 in 110.

Izbruh lubadarja iz prejšnjega leta se je pomiril.

13. 3. 1919 so iskre iz lokomotive povzročile požar v odd. 140 a. Velikost požarišča je bila 5 ha. Cene lesa naraščajo.

Z naredbo Narodne vlade SHS v Ljubljani (poverjenišтво za kmetijstvo) z dne 29. 1. 1919 je prevzel oskrbniške posle gozdni oskrbnik ing. Josip pl. Levičnik.

Z naredbo Narodne vlade v Ljubljani je prevzel oskrbnišтво gozdni komisar ing. Cvetko Božič.

Po prevratu novembra 1918 so bili iz državne službe odpušteni sledeči gozdarji: Hans Steglegger, Alojz Siegel, Josip Kovatsch in Viljem Fiedler.

Izpraznjena mesta so zasedli sledeči gozdarji: Matko Rupnik iz Motovuna kot pisarniški gozdar, Hinko Januša iz Bosne za varstveni okraj Ribčeva planina, Drago Pstross za varstveni okraj Rovtarica in Anton Hanzlowsky za Notranji Bohinj.

Po razpadu Avstrije je tukajšnjo posest verskega zaklada prevzela Narodna vlada SHS v Ljubljani. V prvih mesecih po prevratu, ko še ni bila utrjena državna oblast, so si hoteli kmetje prilastiti dele gozdov in planin verskega zaklada.

Prehranjevalne razmere so bile prve tri mesece po prevratu malo kritične, vendar so se razmere izboljšale z dovozom žita iz Slavonije.

LETO 1919/1920

Stroje iz predelane Grassijeve žage v elektrarno so prenesli v elektrarno pri slapu Savica. Žago je vzela v zakup družba »Sava«.

V odd. 34 na Ribčevi planini je spomladi močan zahodnik podrl

večje količine lesa.

V Notranjem Bohinju se je močno razširil lubadar v odd. 108—121. Na Rovtarici se je namnožil lesar.

V Notranjem Bohinju je še vedno veliko divjega lova, ker ima civilno prebivalstvo dovolj vojaških pušk.

Les so večinoma oddali na panju družbi »Sava«. Kaže se težnja po širjenju pašnih pravic. Kmetje zahtevajo širjenje obstoječih pašnikov in pa dovolitev paše v celem gozdu. Posestniki so prosili za odkup planine Komna in Govnač. Ker ima predel velik pomen v lovskem smislu, so prošnjo zavrnili.

Množe se prošnje za pašo koz. Gozdna uprava paše ni dovolila. Izjemo so napravili železnici v Soteski, kjer so jim dovolili pasti koze v 10 m pasu ob progih. Koze so morale biti privezane.

Gozdarji so bili uvrščeni v kategorijo državnih uradnikov, čuvaji pa v kategorijo državnih slug.

Ker je osebje dobilo majhne potne pavšale, so napravili na železniško upravo vlogo, da bi se lahko vozili brezplačno. Vlogo so jim zavrnili.

Urad za demobilizacijo je ponudil gozdnemu skrbništvu v odkup razne naprave in material, vendar za to niso pokazali interesa.

LETO 1920/1921

2. 11. 1920 je po močnem deževju sledil sneg in nenaden mraz. Zaradi zmrznjenega snega je polomilo 700 m³ lesa v odd. 18, 20, 22.

20. 6. 1920 je močna slana uničila posevke.

11. 4. 1920 je požar skoraj uničil žago »Sotesko«. Požar je divjal tri dni in je prešel tudi v gozd do roba planote.

Cena lesu raste na račun padanja vrednosti valute. Opravljen je bil komisijski ogled planin in s pašo obremenjenih gozdov. Za pašne zadeve je bil imenovan gozd. asistent ing. Alojz Rus. Vodja oskrbnišтва ing. Levičnik je bil premeščen k Direkciji šum. Službo je nastopil gozd. asistent ing. Franjo Sevnik. Tukajšnje oskrbnišтво je prevzel Cvetko Božič.

Spomeniški urad priporoča oskrbništvu varstvo stolpa, kapelice poleg kot spomin na vojno in Cojzove lipe.

5.—8. VI. 1921 je bilo v Zagrebu ustanovno zborovanje jugoslov. šumarskega udruženja.

Trboveljska premogokopna družba je hotela skleniti z upravo večletno pogodbo za dobavo jamskega lesa. V ta namen so bili pripravljeni zgraditi novo žičnico z Jelovice na postajo Soteska. Pogajanja v tej smeri niso rodila sadov.

Ponovno se je namnožil lubadar.

Posestniki in kajzarji iz Nemškega rovtva so zaprosili za pašo koz v bližnjih gozdovih. Prošnjo so zavrnili.

Zaradi smrti kralja Petra je vse osebje moralo zapriseči kralju Aleksandru.

Oktober 1921 so prišli z obnovo žage v Soteski.

Zaradi izredne suše je bilo veliko pomanjkanje sena. Kmetijska družba je zaprosila, da se dovoli kmetom nabiranje trave v gozdovih. **Lojze Budkovič**

(Nadaljevanje z 9. str.)

knjigovodja OD, obratovni knjigovodja.

Lako rečemo, da je bila Zlata zaposlena pretežno v gozdarstvu. Bila je natančna, zanesljiva in vztrajna.

Časi po vojni so bili pač taki, da so bili ljudje skromni, z vsem zadovoljni, ni bilo večjih potreb po osebni blaginji in Zlata je bila predstavnik te generacije.

Ko smo se gospodarsko opomogli in se je tudi povečala blaginja delovnih ljudi, si je Zlata začela na Bledu zidati hišo. Od tedaj dalje je bila razpeta med

delom na svojem delovnem mestu, popoldne pa pri svoji hiši in vzgoji svoje hčerke.

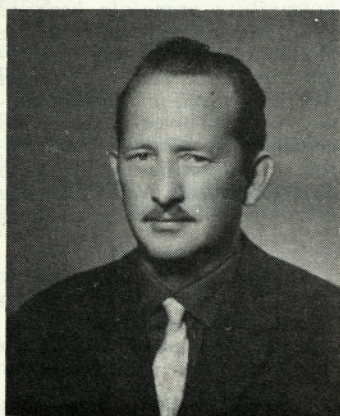
Tako so kaj hitro minila vsa ta leta.

Ob odhodu Zlate v zaslužni pokoj, se ji lahko od srca zahvalimo za vestno opravljeno delo in za korektno sodelovanje.

Želimo ji zdravja, zadovoljstva in veliko osebne sreče v krogu svojih.

V imenu sodelavcev
zapisal
Zorec Peter

Štefančič Stane

delal v Domžalah. V letu 1947 se je v času izgradnje porušene domovine za 3 mesece udeležil mladinske delovne akcije Šamca—Sarajevo. Po vrnitvi iz brigade se je v Ljubljani priučil za strojnega ključavničarja in nato leta 1948 dokončal prometno šolo za voznike. Po dvoletni odslužitvi vojaškega roka se je leta 1951 zaposlil pri Sloveniji ceste kot voznik in strojnik. Pri tem delu je držal do 1954. leta, nakar se je zaposlil na komunalni, kjer je delal do prihoda na GG Bled.

Stane spada v generacijo voznikov, ki je na svojih »plečih« doživela ves razvoj kamionov in izgradnjo cest. Delo ni bilo lahko, saj se je včasih delalo po cele dneve. Takratni kamioni in slabe ceste so pustili posledice pri Stanetu tako, da ni mogel dočakati polne delovne dobe. V pokoj je odšel invalidsko, dobri dve leti sta mu manjkali še do 40 let delovne dobe.

Ob odhodu v pokoj mu želimo, da bi bil še dolga leta čil in zdrav ter upamo, da ga bomo imeli še večkrat priliko pozdraviti v naši sredini.

Zvone Šolar

Konec junija je odšel v pokoj Štefančič Stane. V TOZD gozdno avtoprevoznišтво in delavnice je delal od 1963. leta ves čas kot voznik kamiona za prevoz lesa. Še preden je prišel na GG Bled si je Stane služil kruh kot šofer, saj je že kmalu po prvih zaposlitvah, ker je bil vedno v bližini strojev, naredil šoferski izpit.

Njegova prva zaposlitev sega v leto 1946, in sicer je najprej